ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | To Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $2.50
single copy... .05 | half year..... 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кождого четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік......... $2.00 | До Европи:
на пів року 1.00 | на рік $2.50
поод. число .05 | на пів року 1.25

РІК XXI. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 18-го грудня 1913. Ч. 51. VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, December 18, 1913. N. 51.

Відозва до всіх членів і прихильників Р. Н. Союза.

Ви вже знаєте почасти із „Свободи" та инших американсько-руських часописий, а почасти із ріжних приватних жерел, що наш епископ і деякі віддані йому сліпо духовники розвели в послїдних часах сильну аґітацію проти Руського Народного Союза, проти тої народної орґанізациї, що два десятки лїт служить вірно й чесно своїм членам і усьому нашому загалови. За весь час свого істнованя Руський Народний Союз ніколи не спроневірив ся своїм церковним і народним ідеалам, і коли тільки треба було, боров ся відважно із всіми тими людьми, що в якийнебудь спосіб намагали ся загарбати у свої руки придбане народом добро.

Руський Народний Союз зводив наперед важку боротьбу з угроруськими мадяронами, відтак боров ся довший час з галицькими перекінчиками-кацапами, опісля захищав себе перед нападами всяких псевдо-поступовців, а нарешті перевів тяжку баталію з тими духовними кругами, котрі хотїли перехрестити нашу народну орґанізацію на свій лад, щоби відтак, накинувши Р. Н. Союзови конфесійну марку, захопити провід сеї орґанізациї у свої руки та ґаздувати народним грошем після своїх примх і забаганок. Ся послїдна боротьба, викликана деякими неоглядними сьвящениками, була на якийсь час притихла і здавало ся навіть, що невеличкі ріжниці між нами і нашим духовеньством остаточно вирівнали ся... Здавало ся, що наше сьвященьство на чолї з своїм владикою вдоволить ся своїми здобутками на поли церковнім, а народні справи (в стислім слова значіню) оставить народови. Та воно, на жаль, так не стало ся і ми нинї мусимо наново піднимати справу, яка — як нам хибою здавало ся — була вже мохом поросла.

Ся, піднимана нами тепер справа, — то конечна самооборона нашої орґанізациї перед неузасадненими нападами епископа і кількох сьвящеників, що відірвали ся з душею і тїлом від народного ґрунту. Не забудьте, просимо, що боротьбу розпочала власть духовна против власти сьвітської! Не могучи розпяти на хрест урядників Р. Н. Союза, епископ взяв ся відразу до самого коріня і постановив з цілою енерґією, гідною лїпшої справи, знищити нашу орґанізацію. В тій цїли він заложив навіть осібну, нібито церковну орґанізацію, „Провидїнє" і до того „Провидїня" тягне членів всїми можливими способами. Помимо сильної аґітациї самого епископа і кількох відірваних від землї сьвящеників, се „Провидїнє" стоїть дуже мізерно, бо числить до нинї заледви **двіста кількадесять членів!** Епископ побачив, що його орґанізація не зросте в силу доти, доки наперед не упадуть ті орґанізациї, котрі стоять на кріпких підвалинах. А що наш Руський Народний Союз є між всїми руськими орґанізациями в Америцї найсильнїйший і „Провидїню" найбільше недогідний, то епископ почав його бурити в той спосіб, що він буцїм-то не христіяньский, але якийсь безконфесійний, а навіть може з часом опинити ся в руках жидівських. Такими видуманими буйною фантазією арґументами гадає епископ настрашити безкритичну товпу, відвести її від Р. Н. Союза, а запровадити до свого „Провидїня". Таку полїтику епископа ми мусимо рішучо осудити, а головно мусимо перестеречи наших славних Союзовців і всїх людий доброї волї, щоб не дали зловити ся у наставлені сїти і не кидали того, що їх серцю дороге і миле!

Робимо тут одно застережене. Нехай ніхто не думає, що ми піднимаємо кинену нам рукавицю в імя якихнебудь особистих користий чи цїлий! Якби нам розходило ся о наші урядничі посади, або — як дехто каже — „жолоби", то ми якраз сидїлиб тодї тихо і не рипали ся... Се чейже зрозуміє кождий простачок, котрий лише має очи на те, щоби видїти... Отже не о Союзові „джаби" нам іде, але о цїлий Союз, о його будучність. Доки ми могли терпїти всякі неоправдані докори і наруги, доти терпіли, а дальше вже годї... не можемо! На своїх Союзових посадах ми не вічні: прийде час і нарід покличе на наше місце инших, може від нас лїпших і достойнїйших, але уступаючи із своїх становиш, ми хочемо мати чисту совість і те внутрішне переконанє, що боронили повірене нам народне добро скільки сил стало! Що буде по наших головах, за те ми не відповідаємо, але доки ми на своїх урядах, доти не позволимо **нікому** кривдити нашої дорогої орґанізациї анї на волос! З тим рішучим і сьвятим переконанем, що народна ідея віднесе в короткім часї як найсьвітлїйшу побіду, ми солїдарно і по зрілій розвазї стаємо до борби за народні права і взиваємо до сеї борби всїх, кому доля народа лежить на серцї!

Братя і Сестри! Не намовляємо Вас до боротьби з духовеньством, але кличемо до завзятого бою проти всїх тих, що викривляють науку Христа і присвоюють собі власть, яка їм не належить ся. Поборюйте враз з нами всїх, що укорочують народні права і засьмічують нашу народну ниву всяким хабазом. Поборюйте тих, що приспилюють Вашого духа, страшуть пеклом за непослух „вибраним" одиницям, надуживають своєї власти на Вашу некористь, готують Вам кайдани тьми і неволї. Геть з галапасами, дармоїдами і кривдниками, щоби і духом їх не заносило!

Отсим взиваємо і приказуємо всім місцевим П. Т. Урядникам Р. Н. Союза і всїм Членам нашої орґанізациї, щоби всї разом і кождий з окрема слїдили пильно по своїх плейзах за тими людцями, котрі в якийнебудь спосіб підривають повагу Р. Н. Союза і йому шкодять словом чи дїлом. Кождого ворога нашої орґанізациї беріть зараз на папір, напишіть на тім папері усе те, що він говорив або робив на нашу шкоду (але лише чисту правду!), подайте імена двох або трох віродостойних сьвідків і засилайте усе те на руки гол. рекордового секретаря в Джерзи Сіти, або до редакциї „Свободи". З надісланим Вами матеріялом ми удамо ся зараз до свого адвоката і постараємо ся „приятелям" нашої орґанізациї наложити на уста відповідний каганець!...

Вже досить того всякого водоводженя, досить тої крутої полїтики, досить наруги і знущань над бідним хлопом! Возьмім ся всї за руки і сьміло вперед за наш рідний народний прапор! Лякати ся нам нїчого, бо за нами Бог, правда і воля сьвятая!

Головний Уряд Р. Н. Союза.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАНЯ ГОЛ. УРЯДУ РУСКОГО НАР. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

відбувшого ся на днях 9, 10, 11 і 12 вересня 1913 р. в місті Buffalo, N. Y.

(Дальше).

З народних унїверситетів замовлено для нас слїдуючі відчити:

Астрономія і природничі науки.

„Про сонце" з 16 образками до чарівного лїхтаря. (Тут і понизше аж до кінця говорить ся про образки, якими при помочи маґічної лямпи обяснюють ся зміст дотичних наукових творів).

„Про затьміня сонця і місяця" з 22 образками.

„Що нам ворожать комети" з 34 обр.

„Зьвізди, комети і метеори" з 30 обр.

„Про нутро землї" з 24 обр.

„О складних частях поверхнї землї" з 37 обр.

„О вульканах" з 30 образками.

„Збуренє Месини через вулькан" з кількадесятьма образками.

„Камінний вуґіль з 32 обр.

„Копальні соли" з 38 обр.

„Копальні нафти в Галичинї з 20 образками.

„Вода в природї" з 24 обр.

„Ледовцї" з 22 обр.

„Воздух" з кількадесятьма образк.

З анатомії.

„Як збудоване людське тїло" з 18 обр.

„Мозок, нерви і орґани мисленя з 18 обр.

„Внутрішні части чоловіка" з 14 обр.

„О будові тїла людського" з 32 обр.

Крім того ще 27 образків инших по анатомії.

Зоольоґія.

„Звірята домові і їх походженє" з 39 обр.

„Домашні дикі звірята" (щур, миш, куна і др.) з 30 обр.

„Звірята на нашій рідній землї (медвідь, вовк, зубр і др.) з 58 обр.

„Що людина бачить через дрібновид" з 28 обр.

„Звірята від початку житя на землї і до наших днів" (від вимочків, що жиють у морі і далї) з відповідними обр.

„Звірята в ріках і ставах"

„Пауки".

„Пчоли і муравлї".

„Хробаки".

„Плазуни".

„Птахи".

„Гадюки".

„Молочні звірята від найнизших аж до малп".

„Поодинокі части деяких звірят" (анатомія порівнавча). (Всї з відповідними образками).

Ботаніка.

„Рослини з рідного краю і краєвиди деяких частий краю" з 45 обр.

„Будова рослин і їх спосіб житя".

„Корінь".

„Стовбур".

„Листє".

„Квітя".

„Овочі і насїнє".

„Комірки і тканини". (Всї ілюстровані образками).

„Систематизованє рослин, як дїлять ся рослини і їх роди" з кількадесять обр.

„Дволистові і однолистові рослини".

„Голонасїнні рослини" (сосна і др.)

„Папоротники".

„Мхи".

„Водні рослини".

„Гриби".

„Вючі рослини" і т. д. (Всї з відповідними образками).

Промисли і продукти споживчі.

„Кава, її роди і спосіб плеканя" з 21 обр.

„Чай і його плеканє" з 15 обр.

„Кокао і його плеканє" з 18 обр.

Зазначимо, що між образками, що відносять ся до тих 3-ох артикулів, додані суть образки, прим., як караваном чай і каву возять, як виглядають каварні арабські, турецькі і взагалї иниці надзвичайно цікаві образки.

„Цукор і плеканє цукрової тростини та буряків". Межи образками є види плянтаций, внутрішний вигляд фабрик і т. д.

„Риж і його плеканє". Види плянтаций на Яві, в Хінах і др.

„Тютюн і плеканє його в ріжних частях сьвіта" з образками.

„Бавовна і її плеканє" з 30 обр.

Технїка.

„Авіятика" з 44 обр.

„Кінематоґраф" з 33 обр.

„Засоби комунікаційні" з кількадесятьма обр.

„Виріб шкла, вироби зі шкла, порцеляни і цегли" з обр.

„Машини рільничі, від вил почавши аж до жниварок" з обр.

„Електричність в рільництві і садівництві, від звичайної помпи почавши аж до молотілень".

З гіґієни.

„Боротьба з алькоголем" з відповідними обр.

„Сухоти і їх лїченє" з обр.

„Щіпленє віспи" з обр.

„Як беречи ся слїпоти і хороби очей" з обр.

„Гіґієна матери і дитини і все, що стосуєть ся до житя матери і дитини з 28 обр.

Дальші відчити з гіґієни о бактеріях хоробтворчих з образками.

З ґеоґрафії рідного краю. Шкіци з України.

„Волинь, Полїсє і Україна" з 43 обр.

„Подїлє східне" з 40 обр.

„Подїлє західне" з 28 обр.

„Україна" з 42 обр.

„Чорногора і Бескид" з 20 обр.

„Прогулька в Татри" з 50 обр.

Крім того кількадесять образків з краєвидів Галичини, а також образків народних типів і звичаїв.

З подорожей:

„Подорож Нансена до північного бігуна" з 46 обр.

„Відкритє Америки" з 47 обр.

„Півостров Балканський: Сербія, Болгари, Греки, Турки і Чорногорці".

„Швеция і Норвеґія".

„Франция".

„Італія".

„Гишпанія і Портуґалія".

„Швайцарія".

„Сибір".

„Японія".

„Хіни".

„Корея".

„Визначнїйші части Азії".

„Африка північна, полуднева і середна".

„Полуднева Америка, Парана і спеціяльна часть замешкана Українцями" з численними образками.

„Америка Північна від найдавнїйших по нинїшні часи".

„Раси всяких людий і їх типи з цїлого сьвіта". (З відповідними образками).

З Російського Народного Унїверситета в Петербурзї вже спроваджено до Америки і перекладають ся слїдуючі відчити:

Проф. Бернштейн. Подорож по вселенній" з 12 обр.

„Мир безконечно-дрібного" (лекція по біольоґії) з 12 обр.

„Проф. Лаунгардт. Чудне древнього і нового сьвіта" 12 обр.

„Т. Хитрово. Вік революциї в Анґлії" з 6 обр.

„Очерки історії руського народа" з 24 обр.

Проф. Гюнтер. В невідомі краї (лекція по історії культури) з 12 обр.

„Проф. Бреннер. В хвилях безконечности" (лекція по астрономії) з 6 обр.

Крім того замовлено ще слїдуючі відчити з російського Народного Унїверситету В. Бітнера в Петербурзї:

„Проф. М. В. Мейєр. Тайни земних бігунів" з 24 обр.

„Проф. Франсе. Любов у рослин" з 12 обр.

„В. Бельше. Лекції по біольоґії з 24 образками.

„Проф. А. Тимофеєв. Держава і державна власть" з 12 обр.

„С. К. Ісаков. Лекції по мистецтву" (штука) з 23 обр.

„Первобутний чоловік. Лекції по антропольоґії і історії культури" з 6 обр.

„В Америку колись і тепер" з 12 обр.

„В. В. Бітнер. Походженє життя на землї" з 12 обр.

„Др. С. Шоломович. Пянство і боротьба з ним" з 12 обр.

„Наші вороги і друзї серед звірят" з 12 обр.

„Т. Хитрово. Як повстала воля в Анґлії" з 12 обр.

„А. А. Ніколаєв. Сила будущности" з 12 обр.

„Велике і грізне в природї" з 12 обр.

З Анґлії, а властиво з Льондонського Народного унїверситету, котрий має велику силу відчитів і образків — „Пр. Комісія" війшла в згоду з одним з визначнїйших Українців, котрий тепер перебуває в Льондонї, щоби виготовив ряд популярних відчитів з анґлійської мови і спровадив потрібних образків до них з льондонського народного унїверситету. Він вже до тепер закупив для „Пр. Ком." 150 образків і „Пр. Ком." просила його ще приготовити потрібні образки до тих відчитів, які він виготовляє для нас.

Наш відпоручник на старий край п. О. Кисїлевська порозуміла ся з львівською Просьвітою і др-ом Сушком на спільній конференциї, де ухвалили цїлий ряд німецьких і польських відчитів перетолкувати кращими силами для нас. „Просьвіта" у Львові ставить ся до нашої працї дуже прихильно і чим може допомагає. Потреба відчитів, коло котрих заходилась „Пр. Ком.", відчуваєть ся і в старім краю і „Просьвіта" у Львові має на думцї спільно скільки може працювати з нами, щоби з часом також користати з наслїдків спільної працї.

Переклади з польських і німецьких відчитів скоро будуть вже викінчені і надіслані на руки „Пр. Комісії".

Крім того „Пр. Ком." має кількадесять відчитів на анґлійській мові вже цїлком оброблених, а тепер ходить тілько о перетолкованє їх для нашого ужитку. Ті відчити заосмотрені достаточним числом образків для чарівного лїхтаря. „Пр. Ком." отсим звертаєть ся до тих людий, що моглиб перетолкувати з анґлійської мови сї відчити на українську — удавати ся в тій справі до „Пр. Ком."

(Дальше буде).

Справленє друкарської ошибки. У попереднім (50) числї „Свободи" в третій шпальтї „протоколу" (під описом ілюстрациї) опущено через недогляд цїлу 6-ту стрічку, через що дотичний текст вийшов неясний. Просимо наших читачів поправити се місце так: „Вплив тютюну на здоровлє чоловіка" — перекл. п. О. Кисїлевської. Т. Розенталь: „Будівничі, позичкові і щадничі Т-ва" і т. д.

C273

ПОВІДОМЛЕНЄ І ОСТОРОГА.

На послїднім річнім засїданю Гол. Уряду Р. Н. Союза в Буфало, Н. Й., ухвалено, що Гол. касієр Р. Н. Союза не буде вже більше посилати осібних поквітовань до місцевих урядників відділів Р. Н. Союза на одержані від них наоти за розмети. За такі повідомленя служити будуть від тепер місячні касові звіти, публиковані за кождий раз у „Свободї".

Остерігає ся урядників місцевих відділів Р. Н. Союза, щоби не важили ся посилати до головної каси Р. Н. С. таких чеків, які опісля бувають протестовані. Урядники, котрі в імени якогось відділу надішлють на руки гол. касієра чек, що опісля буде дотичним банком запротестований, наразять свій відділ на суспензію.

Ал. Шарешко,
гол. кас. Р. Н. Союза.

ПРОСЬВІТНІ ВІЧА.

S. S. PITTSBURGH, PA.

Дня 7 грудня с. м. відбуло ся тут просьвітне віче, на котре прибув з рамени „Просьвітної Комісії” делеґат п. В. Кніґиницький.

Віче відбуло ся в парохіяльній гали. На внесене о. Довговича вибрано п. Симеона Михалюка предсідателем, а п. Михайла Усика секретарем віча. Делеґат п. Кніґиницький виголосив довгу гарну промову на тему про значінє просьвіти, почім візвав присутних приступати в члени „Просьвіти”. На вічу вписало ся 36 членів.

По відсьпіваню народних гимнів вічевики розійшли ся задоволені домів.

На жаль треба зазначити, що і пята часть тих людий, що повинні були прийти, неявила ся. Що за причина? Може троха перешкодив дощ і сніг, який пустив ся з полудня, коли віче мало відбути ся. Але се не могло бути вимівкою для всіх. Але є тут люди, що хочуть зватись „культурними”, та замість горнутись дійсно до культури, до просьвіти, то вони старають ся знищити лише се, що вже істнує. Деякі з них думали, що вдасть ся їм розбити тов. „Боян”, одиноку орґанізацію по тій стороні Пітсбурґа. Беручи за своє оружіє просьвіту, є надія, що мимо ворожих з'усиль одиниць, буде і на будуче гарно розвивати ся. В якім сьвітлі представили себе ті люди, сьвідчить найліпше факт, який мав місце на вічу. Коли делеґат візвав присутних, приступати в члени, то вони до дверий і далї... Коли просьвіта має принести користь, то треба всім, що дійсно розуміють народні справи, горнути ся до спільної праці, а не марнувати дорогого часу на приватні межиусобиці.

М. Усик, секр. віча

BENTLEYVILLE, PA.

Нераз читаємо в „Свободі” дописи з инших плейсів, як то наші люди жиють, закладають ріжні орґанізації, устроюють віча і т. п. І серце радує ся, коли про все те читає ся.

Та і у нас, хоч поволи, народне житє розвиває ся. Є в нас вже два братства запомогові, а тепер беремо ся до з'орґанізованя власної парохії і церкви. Вписало ся вже 48 родин і 48 самотних і вже закупили 3 лоти землі під церкву за $612.50. Але колєкта поступає дуже поволи, бо на нашім плейзі є бровар, а якби не се, то і до власної церкви ми скорше дійшли би. А тут на нещасте від 1-го грудня робота устала.

Дуже урадувала нас вістка п. Кніґиницького, що дня 12. січня приїде до нас на просьвітне віче. Ми дуже раді повитати дорогого нам гостя і взиваємо всіх сьвідоміщих наших земляків явити ся як один і взяти участь в заповідженім вічу.

Член 109 від. Р. Н. С.

Справоздане

відпоручника „Пр. Комісії” Р. Н. Союза Дм. Андрейка з поїздки за місяць падолист 1913.

На вічу:

В Нортгемптон, Па., вписало ся до „Просьвіти” 14 членів і зложили: вписового $3.50; передплати $5.75. — Разом $9.25.

В Ст. Клер, Па., вписало ся 12 членів і зложили: вписового $3.00; Бр. Пр. Богородиці жертвувало $5.00. — Разом $8.00.

В Сентралія, Па., вписало ся 12 членів і зложили вписового $3.00. — Разом $3.00.

В Маганой Плейн, Па., вписало ся 11 членів і зложили: вписового $3.50; Бр. сьв. Анни в Фреквіл, Па. жертвувало $3.00. — Разом $6.50.

В Макаду, Па., вписало ся 27 членів і зложили вписового $6.75; передплати $4.50. — Разом $11.25.

В Гейзелтон, Па., вписало ся 34 членів і зложили: вписового $8.50; передплати $3.00; Бр. сьв. Арх. Михаїла жертвувало $10.00. — Разом $21.50.

В Бервік, Па., вписало ся 20 членів і зложили: вписового $5.00; передплати $7.75; тов. „Зап. Січ” жертвувало $5.00; Бр. сьв. О. Николая $4.00. — Разом $21.75.

В Ґлен Лайон, Па., вписало ся 10 членів і зложили: вписового $2.50; передплати $4.00; Бр. сьв. Петра і Павла жертвувало $5.00; Сестрицтво Пр. Діви $2.00. — Разом $13.50.

В Алден Стейшен, Па., вписало ся 13 членів і зложили: вписового $4.00; передплати $2.50; Бр. сьв. Володимира Р. Н. С. $5.00; Бр. сьв. Володимира в „Соєдинення” $2.00; читальня „Просьвіти” $2.00. — Разом $15.50.

В Рон, Па., вписало ся 29 членів і зложили вписового $7.25; передплати $4.75. — Разом $12.00.

В Вілксбері, Па., вписало ся 64 членів і зложили: вписового $16.00; передплати $3.75; Бр. сьв. Івана Хрестителя жертвувало $5.00. — Разом $24.75.

ДОПИСИ.

З Baltimore і Curtis Bay, Md.

I.

Ми Русини-Українці, поселені в Балтімор і Куртіс Бей, як на американські відносини, досить добре держимо ся. Наші братства в Балтімор і Куртіс Бей красно розвивають ся і вже богато доброго зробили. Школи своєї (мусимо признати ся) єще не маємо і посилаємо наші діти до польської; може невдовзі і на рідну школу здобудемо ся.

За старанем наших земляків і о. Оруна, парохія наша добре зорґанізована. За їх старанем і заслугою побудували ми в Куртіс Бей церковцю, а в Балтімор кінчимо будову церкви. Завдяки трудам о. Оруна хотіли ми заложити власну друкарню, знайшли ся вже і гроші на ту ціль, та не судилось нам мати друкарні. Добродій Іванчук, що вмів здобути собі довірє у людий, післаний з грішми до Ню Йорку на закупно друкарні, ще по нинішний день!

Дня 20. падолиста с. р. відограли наші аматори в Балтімор штуку Івана Котляревського: „Наталка Полтавка” Було се перше представленє у нас, тому й цікавих зібрало ся богато. Аматори в костюмах, випозичених у п. Ем. Уґорчакової, презентували ся гарно, а гра, головно „виборного”, не лишала нічого до бажаня. Так наша публика, як і запрошені гості були дуже вдоволені. Матеріяльна сторона рівнож дописала, бо з продажі білетів зібрало ся красний гріш.

На тім не перестанемо, а будемо дальше працювати і трудитись для спільного добра народа.

Михайло Миколаєвич.

II.

Члени ново-зорґанізованих громад в Балтімор і Куртіс Бей були на днях 17 і 26 м. м. сьвідками першого представленя, уряженого заходом тов. „Січ” в Куртіс Бей. Товариство се основано в короткім часі по вічу п. Демидчука, а першим доказом його живучости було відогране представленє „Наталка Полтавка”.

Читачі „Свободи” про наші місцевости чули певно не богато, хоч наша кольонія досить стара, бо жиють тут наші земляки вже від 33 літ.

На жаль, народна праця розпочалась досить пізно, заледви від двох літ.

Доказом сеї праці була вистава „Наталки Полтавки”. Аматори пп.: Текля Захарків (Наталка), Ірина Шпатура

(Терпилиха), Йосиф Семенків (Петро), Олекса Воронка (Микола), Теодор Західний (Возьний) і Григ. Шулька (Виборний) вивязали ся дуже удачно зі своїх роль.

Завдяки п. Сем. Кухарському, діріґентови орхестри, музика випала дуже красно. Т. Західний, міс. дякоучитель вишколив сьпіви так, що представленє загалом було віддане артистично. Найбільше завдячуємо трудолюбивій праці нашого о. Захарія Оруна, котрий невтомимо займає ся орґанізацією сих парохій. Перший раз відограно „Наталку Полтавку” в Балтімор дня 17 падолиста. Наші Русини зійшли ся численно, а і чужої публики було чимало. Діти наших старших земляків, які майже не вміють говорити по руськи, мали нагоду переконати ся, що ми також нарід культурний, бо до тепер були вони тої гадки, що у Русинів нїщо доброго нема, і серцем прилягли до польських костелів та товариств. Се може найкрасша і найбільша користь з нашого представленя.

Дня 26 падолиста представленє се відбуло ся вдруге для Русинів в Куртіс Бей. Тут так само Русини явили ся численно і грімко оплескували знамениту гру аматорів.

Три дні перед тим, в неділю вечером (23 падол.), спалила ся в Куртіс Бей церков, а симпатія, яку оказали другі народности нашим Русинам, була великою потіхою в тім нещастю.

Хоч нещасте пригнобило нас, але житє народне живе та розвиває ся і є надія, що небавом відбудуємо ся, а скріплені народним духом, станемо спільними силами до нової праці для слави церкви та нашої дорогої Руси-України.

Учасник.

З BOUND BROOK, N. J.

Люди, уважайте на рампи!

Як дуже треба уважати на рампи показує нам слідуючий страшний приклад. Стало ся се недавно, 25-го листопада с. р.

В Бавнд Брук, Н. Дж., вертали люди о год. 6 з роботи. За містом треба було переходити через рампу, яка стояла на торі зелїзничім. Люди пристанули і зачекали, коли перейде потяг. Надійшов потяг тягаровий. Що йно перейшов сей потяг, люди не чекали аж піднесе ся рампа, кинули ся переходити тор. В тій однак хвили надлетів блискавицею з другої сторони потяг посішний і вдарив в громаду людий. Хто від скочив, щасливий... але трех людий пірвала з собою машина і принесла смерть всім трем на місци.

Поміж тими був і один наш Русин, Василь Лїсний, родом з Гнаткович, пов. Перемишль. Був се молодець заледво 20-літний, але незвичайної будови тїла і величезної сили. Ніхто з ним не важив мірити ся. Він працював з своїм старшим братом Николою, у якого був на борді. По праци гнав чим скорше до дому, бо що йно купивши собі за 30 дол. убранє, мав виїхати таки сего вечера чи на другий день рано до своїх товаришів до Філядельфії, діставши на се два дни відпустки в фабрицї. Та не судило ся... Бл. п. Василь був членом Р. Н. С. в від. 155 Тов. „Січи” в Перт Амбою. Тов. „Січ” гарно поховало свого товариша, а навіть в маршу сумно приґравала банда.

Гей Братя Краяни! Нехай нї один не буде з нас, хтоб не належав до Р. Н. Союза. Се батько наш на чужині! Не рахуймо собі, щосьмо здорові, молоді і сильні, бо смерть наша може туй туй за плечима і то не в фабрицї, не в майнах, але таки на дорозї. А про калїцтва вже й навіть не говорю! Тому, Братя, вступайте до Р. Н. Союза!

Член Р. Н. С.

З CHESTER, PA.

Прояви до просьвіти і науки серед честерських Українців.

У всїх закутинах північної Америки, де лише живуть Українці, завдяки згоді і спільній праці, народне житє що раз то сильнійше проявляє ся. А про наш Честер ані чутки нема. Однак найшлось і у нас кількох щирих патріотів, котрі пробудили своїх братів, пробудили їх чувства до дальшої народної праці. Заходом читальнї „Просьвіти” відограли дня 22. листопада с. р. наші аматори штуку: „Сватаня на Гончарівці”. Представленє дописало під кождим зглядом. Вже о 6. год. вечером галя була наповнена, бо кождий нетерпеливо ожидав сеї хвилї, коли розпічнеть ся представленє. Вступне слово виголосив о. В. Лотович, вказуючи на цїль і значінє тої штуки.

Ролю Прокопа грав п. Іван Равлюк: Одарки — п-а Анастазія Івахів; Уляни — п-а К. Кульчицька; Олексія — п. К. Романюк; Стецька — п. Дан. Яворський; Кандзюби і Тиміша — Василь Васильків; Скорика — п. Петро Юрчак. Всї аматори відограли свої ролї дуже удачно. На особливу подяку заслугує дякоучитель п. Яким Рогач, котрий жертвував немало труду як режісер, суфлер і характеризатор.

По скінченю представленя подякував о. В. Лотович гостям за численну участь в представленю, почім відсьпівано наші народні гимни.

Не від річи буде також згадати про місцеву школу, котра заснувалась перед 2 місяцями за старанєм о. В. Лотовича. В школї відбуваєть ся наука анґлійського і руського язика. Анґлїйської мови вчить учителька-Анґличанка, а руської мови тутешний дякоучитель п. Яким Рогач. Честь і слава честерським патріотам, що не засипляють народної справи і беруть ся до просьвіти і науки.

Учасник.

З PERTH AMBOY, N. J.

Дня 10 падолиста с. р. відограло тов. „Січ” в Перт Амбою аматорське представленє: „Нещасна Любов”. Вже перед представленєм галя була по береги заповнена місцевими і позамісцевими гістьми. Представленє під кождим зглядом випало знаменито, а публика не могла налюбувати сь, приглядаючи ся прекрасній грі артистів-аматорів, нагороджуючи їх грімкими оплесками. Обсада роль була слідуюча: Василя грав п. Н. Колодій; Настю, п-нї А. Ваверчак; Олену, п-на К. Стцїнецька; Михаїла, п. П. Щуцький; Гаську, п-нї А. Романець; Гринька, п. Ґр. Маслїй; Катерину, п-нї М. Даньчишин; Зоню, п-нї М. Берко; Лїрника, п. Ю. Левків. Режісером був Стефан Крицький. Характеризованєм заняв ся всїм знаний п. Михайло Уґорчак з Джерзи Сіти.

По представленю слїдували сьпіви великого мужеського хору тов. „Січ” з солями і дуетами в супроводї орхестри п. І. Микитишина з Джерзи Сіти, під батутою місцевого дякоучителя п. І. Переговського. Сьпіви мужеського хору з орхестрою випали чудово. Барітонове сольо „Ой Днїпре, мій Днїпре”, відсьпівав п. І. Микитишин, звісний зі сильного і красного голосу.

Рівнож і дует „Не чужого ми бажаєм”, який відсьпівали п. І. Переговський і п. Ігн. Палажій, випав дуже хорошо. П. Переговський, дякоучитель з Перт Амбою, має дуже красний, милий, леґенький тенор, а п. Палажій, дякоучитель з Елїзабету, має пречудовий бас.

Публика була очарована пречудними сьпівами і не щадила грімких оплесків своїм сьпівакам.

По сьпівах відбув ся баль, знаменито аранжований. Все було в повнім порядку. Підчас балю уряджено виґравку годинки, яку то офірували п. Г. Притика і п. В. Космина на цїль читальнї „Просьвіти” в Перт Амбою.

Не буду тут дуже розводитись в похвалах Перт Амбойців. Тільки коротко скажу, що в Перт Амбою дуже красно і дружно жиють всї Братства і Товариства і поступають стало і певно наперед так, що їм другі народи завидують. Перт Амбойцї завдячують се в великій мірі Всч. о. Чаплинському, що не жалує свого труду і праці для народа.

Українська громада в Перт Амбою може служити за взір всїм прочим плейзам. Дай Боже, щоби та праця і на дальше так гарно розвивала ся.

Учасник.

Нові книжки і виданя.

Календар Руского Народного Союза в Америці на рік звичайний 1914. Ювилейне виданє. Зладив Осип Стеткевич. Коштом Руського Народного Союза. З друкарні „Свободи”, 83 Ґренд ст., Джерзи Сіти, Н. Дж. Сторін 238+21 ст. оголошень. Цїна враз з почтовою пересилкою 50 центів. — **Зміст: І. Часть календарська,** а в ній: Пануюча планета. Пори року. Затьміня. Пасхалія. Пости. Загальниці. Час заказаний. В календарі на кождий місяць в роцї находять ся отсї річи: Руські сьвята (після нового й старого стилю). Зміни місяця. Памятні днї. Календар церковний. Календар американський. Календар латинський. Календар історичний. — **II. Часть урядова,** а в ній: Ювилей Руського Народного Союза і числа відділів Р. Н. Союза, імена місцевостий і братств, згдядно товариств та сестрицтв. — **III. Часть інформаційна,** а в ній: Населенє Злучених Держав в роках 1910, 1900 і 1890 (назви поодиноких стейтів в цїлости і в скороченю, число мешканців у трьох десятилїтях і зріст процентовий). Президенти Злучених Держав (число порядкове, імя і назвиско, рік уродженя, місце уродженя, час урядованя і рік смерти). — **IV. Часть лїтературно-наукова,** а в ній: На Новий Рік, вірш Ол. Неприцького-Грановського. Сьвятий Вечер у заточенця (присьвята дорогим Краянам Лемкам), нарис Тимка Перейми. Наймит, вірш Івана Франка. Змарнований талан (правдивий образець з нашого американського житя), Антона Кічака. Уроєна потвора (північна леґенда). Сучасні жовніри, сонет Сави Чернецького. Гість з Канади, оповіданє О. М. (Осипа Маковея). В сьвіт за очи, вірш Богдана Лепкого. Епископ Мірієль, оповіданє Л. Н. Толстоя (за В. Гюґо), пер. М. Попович. Строфи (всїх 50), вірші Івана Франка. За море, оповіданє Ол. Неприцького-Грановського. Гимн американських Українців („Даleка Ти, а близька нам, Кохана вітчино!”), вірш д-ра В. Щурата. Руський ученик, оповіданє Антона Кічака. Люби!, вірш Іляріона Грабовича. Пригода бома, оповіданє Сави Чернецького. Гимн американських Українців („Гей! за морем, за широким”), вірш О. Грицая. Короткий начерк історії розвою „Руского Народного Союза” (першу частину написав о. Н. Дмитрів, другу — Осип Стеткевич). Словарець чужих слів. Економічна криза в Галичині, начерк Семена Демидчука. Сухоти (туберкули), начерк д-ра Мих. Олїйника. Які то є науки на сьвітї. Чому треба шанувати і берегти рідну мову. Етер космічний, нарис д-ра Волод. Левицького. Пересланє гроший з Америки до Галичини, річ інформаційна Семена Демидчука. Коротка історія українсько-руських товариств, що помістили свої фотоґрафії в сім календарі. — В текстї календаря находить ся 94 ілюстраций.

ПОДЯКА.

Тяжкий хрест післав нам Всевишний, покликуючи до Себе найдорожшу жену і не віджалованy матір дітям бл. п. Юліянну Воргач з Мт. Кармел, Па. В сїй тяжкій хвили знайшли ми велику полекшу в нашому горю в глубокім і щирім співчутю, якого ми зазнали від всїх знакомих Покійної. На сїм місци спішимо зложити Їм подяку так сердечну і щиру, як щиро старались нас потїшити.

Дякую Впр. о. крилошанинови І. Констанкевичеви з Шамокін, Па. за провід в похороні і Вч. о. Д. Хомякови м. пароxови за прекрасну всїх до слїз порушаючу проповідь в церкві.

Дякую Вп. Н. Білоусови з Шамокін і п. Д. Гомінському з Мт. Кармел, Па. дякоучителям за зворушаючі сьпіви в часї похорону.

За ласкаву участь в похоронї дякую сердечно членицям Сестрицтв: сьв. Варвари і Пресьв. Богородиці і Братству сьв. Матуша.

Не менше щиро дякую Вп. п-ам як: Ал. Шарпань, Ів. Глова, Ник. Тиханський, Ник. Габура і всїм прочим Шамокінцям, що своєю численною участию прийшли звеличати похорон Покійної.

Так само сердечно дякую всїм місцевим: Словакам, Полякам, родині і співпарохіянам, що своєю надсподївано великою участию принесли розраду в нашім великім горю.

Мт. Кармел, Па., 1. грудня 1913.

Іван Воргач з дітьми.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ 1913 р.

Член на цїле посмертне платить $1.25, а на половину посмертного 73 цнт.

КАЛЄНДАР.

ГРУДЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
18	Четвер	Сави преп.
19	Пятн.	**Николая Чуд.**
20	Субота	Амврозія еп.
21	Неділя	Патапія Пр. З.
22	Понед.	**Зачат. Пр. Б.**
23	Вівтор.	Міни, Єрм.
24	Середа	Даниїла стов.

НОВИНКИ.

З Америки.

— Календар Руського Народного Союза в Америці на рік 1914. На иншім місци сього числа „Свободи" знайдуть наші читачі зміст календаря Р. Н. С. на будучий рік. Яку вартість має сей календар, се вже лишаєть ся осудови самих читачів... Ми тільки зазначуємо, що його ціна в порівнаню до його величини є дуже невеличка. Сама почта бере за пересилку 10 центів, отже видавцям (Р. Н. Союзови) лишаєть ся з того лише 40 центів, що заледви покриває кошти самого видавництва. На ніякі зиски тут очевидно не рахуєть ся і тому ніхто не повинен думати, що сей календар за дорогий. Адже у тім календарі 16 аркушів (великої чвертки) битого друку, то й якже можна його продавати дешевше? Члени нашої організації дістануть сей календар урядовою дорогою, а ті наші земляки, що до Р. Н. Союза не належать, нехай замовлять собі його в адміністрації „Свободи", посилаючи враз з замовленем квоту 50 центів (можна платити й почтовими марками). З замовленями треба поспішити ся, бо на розпродаж призначене лиш невеличке число примірників.

— Кривава бійка іміґрантів з інспекторами на Еліс Айленд. В бійці, яка минувшого тижня вивязала ся між іміґрантами і інспекторами на Еліс Айленд, пятьох мущин потерпіло рани. Двох з них ранено смертельно. Перевезено їх до шпиталю, але мала є надія удержати їх при житю. Причину до бійки мали дати іміґраційні інспектори через своє нелюдське і брутальне обходженє з іміґрантами. Слідство в тій справі веде ся.

Часописи дуже часто говорять про неправильні відносини іміґраційних властий на Еліс Айленд. Може ряд провірить як слід ті справи і положить вже раз конець надужитям дотичних органів.

— Знижене цін шифкарт. В послідні м часї оголосили корабельні товариства в Ню Йорку знижку цін карт для міжпокладних пасажирів за переїз з Европи до Ню Йорку.

Тов. „Гамбурґ Америка Лайн" знизило о $9.00; давна ціна була $29.00, тепер $20.00 (Гамбурґ-Ню Йорк).

Тов. „Голанд Америка Лайн" знизило о $11.50; давна ціна була $29.50, тепер $18.00 (Ротердам-Ню Йорк).

Російська лінія (з Лібави через Ротердам до Ню Йорку) знизила о $2.50.

Нюйорські філії тих товариств не подають покищо причини сеї знижки. Тов. „Північно-Німецький Льойд" (Бремен-Ню Йорк) не оголосило еще знижки. Знижені ціни признає ся з днем їх оголошеня всім еміґрантам, з виїмком російських, котрі в Ротердамі або в Гамбурзі ожидають в бараках і по кілька днів. Ціна для них виносить $30.75.

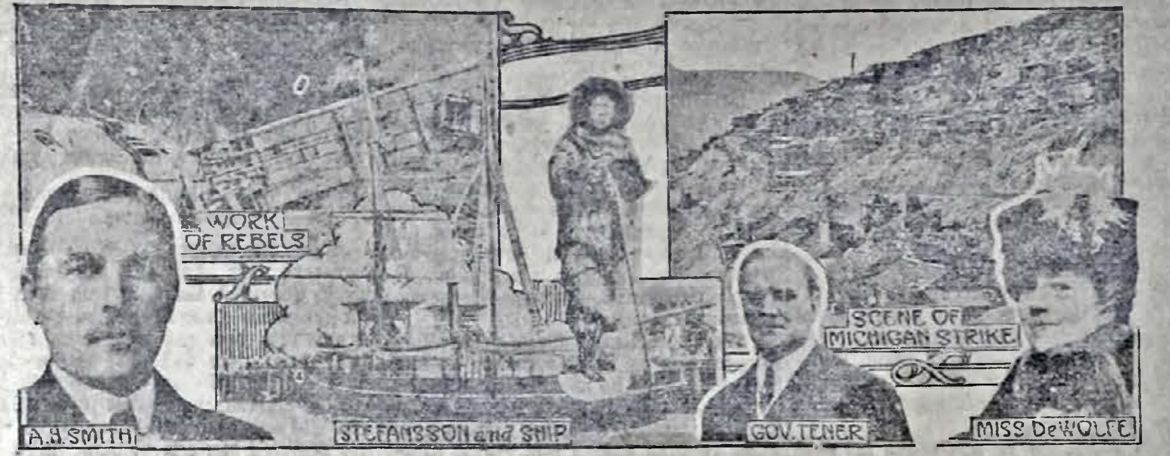
Чи картель корабельних товариств зробив ту знижку, щоби збільшити число еміґрантів, чи для инших цілий — на разі не знати.

— Страшна експльозія в фабриці пороху. В фабриці пороху в Гібстави, Н. Дж., прийшло дня 9. с. м. до експльозії. Займило ся 700 фунтів пороху, спричиняючи страшні наслідки: 7 робітників розірваних на кусні, много тяжко ранених. Руки і ноги відірвані, тїла представляли збиті маси, так що годі було розпізнати ідентичність осіб. Будинок, в котрім наступила експльозія, розірваний на тисячі кусків. В сусідних домах експльозія спричинила рівнож великі шкоди. Мури потріскали і всі шиби повилітали. Гук і трясенє землї дало ся відчути на 20 миль довкруги місця експльозії.

— Малі хлопці уратували поїзд. З Андерсон, Інд., доносять, що дня 10. с. м. два хлопці в вінї 8 і 10 літ виратували особовий поїзд від неминучої катастрофи. Ідучи трекою до школи, завважили в однім місци, що шини вискочили на яких 16 цалів з первісного положеня. Притомні хлопці почали бігти в напрямі надходячого поїзду, а поскидавши з себе блюзки, вимахували ними як фанами, щоби остеречи машиніста перед грозячим нещастєм. Машиніст спостеріг ті сиґнали і еще в саму пору задержав поїзд. Пасажирі з вдячности за се зложили для сьмілих і притомних хлопців значний грошевий дарунок; хлопці не хотіли виявити своїх імен і побігли весело до школи, як би то нїщо не зайшло.

— „Убогий" Карнеґі. Андрій Карнеґі, звісний американський мільонер і „король сталї", оголосив ся „дуже убогим" чоловіком. Після його зізнань, лишило ся йому „лише" 15 мільонів долярів маєтку. Весь свій величезний маєток жертвував він на будову бібліотек, музеїв і инших публичних добродійних інституцій. Тих 15 мільонів долярів є ульокованих переважно в акціях компанії „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен", котрої він був основателем і душею. Близше втаємничені в ті справи кажуть, що Карнеґі не є еще таким „лїдом", як себе представляє, але має еще о много більше мільонів долярів. Йому залежить на тім, щоби їх перед сьвідом як найменше виказати. Думає в сей спосіб відтягнути ся від відвічальности в процесі, який грозить сталевій компанії за всілякі надужитя, яких мала допускати ся.

З ТИЖНЯ.

Страйкери копальні міди в Мічіґен позачиняли майнерські буди (шопи), в яких мешкали страйколоми і убили кількох скебів. — Мексиканські ребелянти в північній части републики висадили в повітрє кілька зелїзничих поїздів з пасажирами і військом. — Полярний корабель Стефансона „Карлюк" враз з 25 людьми загнали вітри поміж недоступні ледяні гори. Се стало ся тоді, коли Стефансон зількома иншими товаришами вибрали ся на лови в цїли упольованя деякої зьвірини на мясо. — А. Г. Сміт зістав вибраний президентом зелїзниці „Ню Йорк Сентрал". — Пенсильванійський ґовернор Тенер зістав вибраний президентом „Нешенел Бейсбол Лиґ". — Панна Елзі Де Вольфе, бувша акторка, внесла правний відклик до властий, на підставі якого доказує, що ухвалений особисто доходовий податок робить кривду властителям умірковаиих доходів на користь мільонерів.

Зі старого краю.

Обструкція українських послів в парляменті.

Депеші доносять, що дня 10-го грудня с. р. перед полуднем розпочали українські посли чинну обструкцію в віденськім парляменті.

Коли один з українських послів заявив, що, як довго справа виборчої реформи для Галичини не буде полагоджена, наради парляменту не сьміють відбувати ся, і поставив внесенє о відроченє нарад, виступив проти сего внесеня през. мін. гр. Штірк, почім внесенє упало.

Се дало причину, що українські посли сейчас приступили до чинної обструкції. І повторила ся сцена, яка еще недавно відграбала ся в галицькім соймі. Переразливий свист і неустаючі звуки сирен, трубок, електричних дзвінків і инших інструментів в супроводі сильних ударів в пульти залунали в палаті засіданя. „Політичний концерт" тревав цілу годину. Президент палати був змушений закрити засїданє.

Отсе був голос розпуки супроти легковаженя і топтаня прав нашого народа.

— Памяти Івана Котляревського. Сьвято 75-роковини смерти Ів. Котляревського пройшло в Полтаві незвичайно величаво. Біля памятника зібрало ся 10.000 людий, зложено кільканайцять вінків. Від Галичини зложив вінець проф. М. Грушевський.

— Шинкарський інтерес станиславівського Владики. „Товариство Непорочного Зачатія Пресьвятої Діви Марії" поробило заходи в справі одержаня від станиславівської міської ради концесії на веденє готелю, реставрації, каварні і вишинку горівки, вина і пива! Зміняють ся часи: Давно колись митрополит Йосиф і старе духовеньство вели кампанію против піяньства, а нині церковні достойники з під знамени станиславівської орієнтації побивають ся за шинкарськими концесіями. Що-ж „гріш не смердить" і в тенета сеї інтриґи жидовинів попали й станиславівські християнсько-суспільні фінансїстки та старають ся ратувати свої інтереси горівчаними доходами на подобу галицьких верховодів. Та всеж таки такий інтерес не конче пристойний ні імени товариства, ні достоїньству його керманича. Коли-б бодай ся справа покінчила ся „zdrowo" під фінансовим оглядом, в чім особливо заінтересовані сьвященичі вдови й сироти, коли з вдовичо-сиротинських фондів заанґажовано в будові готелю 250 тисяч кор.

— Нова польська партія. Посол Стапінський закладає нову політичну партію під назвою: „Союз польських хлопів". Рівночасно посол Стапінський виступить з „польського кола" враз з послами людовцями: Бойком, Лищаром, Бісом, Сьміновським і Бомбою. П. Стапінський входить заразом в порозуміне з польською поступовою демократією і польськими соціял-демократичними послами і разом з ними закладає парляментарний клюб послів під назвою: „Союз польських радикальних послів".

— „Кенедіен Пасіфік" жадає відшкодованя. Віденські часописи доносять, що товариство „Кенедіен Пасіфік" жадає від австрійського правительства півтретя мільона корон, як відшкодованє за неправне замкненє бюр сього товариства.

З широкого сьвіта.

— Революція в Росії. На зїздї октябристів виголосив промову Ґучков, а в ній підніс потребу зміни тактики партії. Проба зближеня до правительства і мирного співділаня з ним в справі переображеня держави не повела ся. Довірє наше до правительства — говорив бесідник — не було похибкою. Була се історична конечність, але похибкою було би, якби ми держали ся дальше при невдалій пробі.

Наш уклад зірваний, основи конституції в небезпеці. Ніколи ще російська суспільність не була така зреволюціонізована політикою правительства, бо з кождим днем більше паде віра в правительство і в можливість нормального виходу. По сїй промові члени зїзду повстали з місць і уладили Ґучкову бурливу овацію.

— Цар Фердинанд втік з Болгарії. З Софії доходять тривожні вісти. Русофільська аґітація під проводом Данева видвигнула вже явний клич детронізації царя Фердинанда і престолонаслїдника князя Бориса. В часописях і друкованих прокламаціях приписує Данев з своїми однодумцями вину послїдних погромів пареви Фердинандови, котрий в часї другої війни з балканськими союзниками без відома правительства дав приказ нападу на союзників, мимо сього, що Данев зарядив вже був часткове розпущенє резервістів.

Цар Фердинанд з приводу недуги виїхав за границю на лїченє. В часї його неприсутности зросла в Софії русофільська аґітація під проводом Данева проти царя. Ся аґітація стає в послїдних днях грізна. Росія в півофіціяльній формі заявила, що хоче, аби Фердинанд уступив і він уступить. Се стане ся в найблизших місяцях, а може вже і тижнях.

З добре поінформованих кругів паризькі часописи доносять, що цар Фердинанд втік за границю і більше до Болгарії не верне. Гр. Берхтольд віднїс ся телєґрафічно до болгарського міністра загр. справ Ґенадієва, аби він наклонив царя Фердинанда до повороту до Софії, бо послїдні події в Софії складають ся для царя дуже некорисно.

— Поділ Азії. Німецькі часописи, обговорюючи візиту австрійського престолонаслїдника в Анґлії пишуть, що в Анґлії привязують до сеї візити велике політичне значінє. Правдоподібно прийде між сими обома державами до порозуміня в справі спільної акції що-до поділу турецької Азії. Коли би прийшла до цїли візита наслїдника престола у Франції, то Австрія стане посередником у зближеню Анґлії до Німеччини, а Франція у зближеню Австрії до Росії.

— Нарід їсть уже собаче мясо! Серед яких тяжких відносин приходить ся жити гірничим робітникам долїшного Шлеска, показує різницька статистика місточка Ґотесберґ в вальденбурськім гірничім рейонї. На засїданю міських корпорацій сконстатовано на основі статистики від 1909 до 1912 року, що різанє худоби зменчіло ся, а зате подвоїло ся в тім самім часї убиванє коний а убиванє собак мусїли признати дванайцять разів. Навіть міські радні сконстатували, що гірники, які становлять подавляючу більшість місточка, наслїдком лихої платні мусять віджпвляти ся собачим мясом.

— 37 марок за 70 сірників. Один прогульковець переходив через швайцарську границю на німецький бік та переніс зі собою пуделечко сірників. Цловий урядник перечислив сірники та показало ся, що в пуделочку замість дозволених 130 сірників було аж 200. За тих 70 недозволених сірників мусів прогульковець заплатити 37 марок цлової кари.

Революція в Мексику.

Мексиканський конґрес на услугах Гуерти.

Мексико місто, 10 грудня. Конґрес, згідно з бажанєм Гуерти, ухвалив розписати речинець нових виборів на президента на липень слїдуючого року. Що конґрес слїпо виконує волю Гуерти, є ніякою несподіванкою, бо члени конґресу належать в більшій части до його сторонників.

Европейські держави жадають уступленя Гуерти.

Мексико місто, 11 грудня. Ходить чутка, що Гуерта, під впливом пресії зі сторони европейських держав, буде мусїв уступити. Рівнож і нові побіди військ конституціоналїстів ворожать скорий його упадок.

Початки борби коло Тампіко.

Вера Круз, 12 грудня. Армія конституціоналїстів в силї 4.000 людий зближає ся до портового міста Тампіко. Післанець ґенер. Вільяреаля, вожда сеї армії, повідомив американський конзулят в Тампіко, що в найблизшім часї розпічне ся облога міста. Флєчер, адмірал америк. воєнної фльоти поробив всякі приготованя, щоби перевести чужих підданих на один з воєнних кораблїв.

Зарядженя адм. Флєчера в Тампіко.

Вашінґтон, 13 грудня. Адм. Флєчер повідомив Вашінґтон, що борба коло Тампіко розпочала ся. Майже всї американські піддані находять ся на воєнних кораблях. Щоби охоронити їх майно, а передовсїм великі плянтації оливних дерев, зробив адм. Флєчер обі гоюючі партії відвічальними за евентуальні шкоди. Флєчер загрозив, що на случай якоїсь шкоди отворить проти них гарматний огонь.

Японія помагає Гуерті.

Берлїн, 13 грудня. Доносять, що послїдна подорож мексиканського посла де ля Барра стоїть в тїсній звязи з укладом, який Гуерта навязав з Японією. Гуерта мав приобіцяти Японії в заміну за поміч далеко йдучі концесії в Мексику.

Неудача конституціоналїстів під Тампіко.

Мексико місто, 14 грудня. Війська Гуерти, скріплені огнем канонірок, змусили армію конституціоналїстів до відвороту. При тім згинуло поверх 800 людий. Конституціоналїсти вправдї цофнули ся, але дїставши нові сили, відновлять атак на місто.

Не забувайте, Земляки, за старий край! Збирайте датки на „Рідну Школу" і инші народні потреби!

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3 1879.

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годне гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Хто викликує борбу?

IV.

Конвенція гр.-кат. духовеньства і духовний мітінґ делеґатів гр.-кат. церковних громад в Злучених Державах відбули ся в назначеним часі і місци, і про оба сї зїзди находимо в 45 ч. „Свободи" (з 7 падолиста 1907) осї такі два звіти:

Справоздане з конвенції гр. кат. Сьвященьства Півн. Америки з дня 15 і 16 окт. в Ню Йорку.

По Архієрейській Службі Божій в Бруклині зібрало ся сьвященство дня 15 октобра б. р. в числі 76 в сали „Арлінґтон" 19-21-23 Ст. Марк'с Плейз в Ню Йорку. Їх Преосьвященьство покликали на секретарів конвенції Всч. оо. Н. Воленьского і Р. Волинця, а опісля по молитві „Царю Небесний" обяснили зібраним ціль і причини сего довірочного духовного збору. Се обяснене зі сторони Їх Преосьвященьства усунуло всякі сумніви і неуміетні інтерпретації зі сторони деяких зле поінформованих людий дотично сеї конвенції. По перечитаню програми конвенції на жадане всіх присутних взято послїдну точку програми „Матеріяльне забезпечене гр. кат. Епископа" на перше місце під обради. По довгій дискусії принято одноголосно, щоби всї гр. кат. церкви так материні як і дочерні платили 5 процент від всего загального доходу т. зв. „brutto" кождого місяця на удержанє Епископа.

2. Відтак приступлено до II. точки програми: „Усталене границь істнуючих парохій" і ухвалено, що маючі ся установити деканати в порозумінию з дотичними сьвящениками ограничать точно границі істнуючих парохій і предложать до рішеня Владиці.

3. Для основаня нової самостійної парохії поставлено яко услівє що найменше 200 фамілій. В случаю меншого числа Епископ застерігає собі рішенє.

4. В цїли забезпечень сьвящеників на старість ухвалено одноголосно основати сьвященниче брацтво (сполок) і в цїли уложеня статутів того брацтва вибрано комітет, до якого увійшли: Всч. оо. Кубек, Стефанович, Лавришин, Г. Чопей і Ганули.

5. Ухвалено подїлити цїлі Сполучені Держави на 9 деканатів, а именно: Шенандорский, Нюйорский, Ансонійский, Філядельфійский, Вількесбарский, Пітсбурский, Донанстоньский (може Джанставнський? — Ред.), Чікаґовский і Клївляндский.

6. Ухвалено, що Владика по отриманю з кінцем року справоздання парохіяльного від кождого сьвященика подїлить сам парохії на кляси.

7. Принято, щ Владика буде утримувати кількох т. зв. місійних сьвящеників, котрі по мисли уложених для них статутів будуть занимати ся виключно місіонарством і заступством а нікоrange жадної парохії не будуть обіймати.

Що до місійних церков постановлено після обставин і потреби закладати дешеві галї на школу, котра рівночасно послужить і за церков.

Без позволеня Епископа не можна лотів анї купувати анї церков будувати.

8. Що до 8 точки, то ухвалено видати один етимольоґічний руско американьский учебник і катехізм на взір істнуючих анґлійских учебників і в тій цїли вибрано комітет з Всч. оо. Кубека, Ґорзова, Бисаги, Воленьского, Теоф. Обушкевича, Андрея Камїньского, Дмитрова, Макара і Понятишина.

Сей комітет має покликати інші укваліфіковані сили мірских людий.

Ухвалено надто, що в кождій парохії має бути школа парохіяльна.

9. Що до школи для дяків, то ухвалено:

а) при духовній семинарии утворити школу для дяків,

б) жаден дяк не може бути ані принятий ані усунений без затвердженя Епископа,

в) сьвященик з тростісами ухвалюють дяка приняти або усунути, але лише за потвердженем Владики,

г) Владика назначить комісию з 3 сьвящеників і з 2 дяків для еґзаміноваvня неіспитованих дяків,

д) дяки старають ся о посади через конкурс, розписаний під наглядом Епископа,

з) кождий дяк має уміти сьпівати по напіву угорскому і галицкому, так, щоби міг в котрій небудь церкві на случай потреби послужити.

10. Порішено, що сам Владика по звидженю церквей і засягненю точних информаций від сьвящеників і секретарів парохіяльних, що до треб сьвященничих порішить сю справу.

11. Принято одноголосно, що дім сирітский єсть нам доконче потрібний і справою сего дому має заняти ся той сам комітет, який вибрано до уложеня статутів брацтва сьвященничого.

12. Зі взгляду на опіку над малими дітьми ухвалено, щоби Владика на просьбу парохій постарав ся о монахині.

13. Що до катедри, резиденциї Епископской і духовного семинара в Філядельфії ухвалено, що ширший комітет з деканів і сьвітских людий займе ся призбиранєм фондів на тую цїль, а комітет екзекутивний для зреалізованя сего вибере сам Владика.

Всї сьвященики зі своеї сторони добровільно зобовязали ся жертвувати що місяця два процент а дякоучителї один процент зі своїх „brutto" доходів на фонд дієцезальний добродійний, як катедра, резиденция, сирітский дім і другі, касою дієцезальною буде управляти комітет під надзором Владики.

14. а) Вибрано комітет для уложеня історії руской церкви в Америці. До комітету увійшли Всч. оо. Дзубай, Кубек, Лавришин, Ґулович (з краю), Корогнокий, Чаплиньский, Ю. Медвецкий, Констанкевич, Обушкевич Теоф., Дмитрів, Стефанович, Воляньский (з краю), Ґрунка (з краю), і Вп. п. Др. Сїменович та п. Жаткович.

б) для уложеня шематизму на рік 1908 ухвалено, аби кождий сьвященик і секретар парохіяльний (а де нема сьвященика два головні куратори) списали до 1. децембра 1907 р. історию своеї церкви, кілько було сьвящеників і дякоучителів тай як довго, число душ, фамілий, самотних, (котрих жени в краю), дївчат, парубків і дітей обого пола, історию шкіл, читалень, брацтв, (сполків), товариств, историю народних орґанізаций, маєтків церковних з поданем їх вартости і тягарів, історию других культурних институций.

Рівнож спосіб заробкованя (висота пейди) та якість роботи.

При кінци нарад конвенцийних всї присутні сьвященики числом 76 підписали власноручно роту присяги слїдуючого змісту: „Слѣдуючій священники заявляють, що стоять при своимъ гр. кат. рускомъ Епископѣ и подъ присягою та на слово чести запевняють, що отъ него не водступять вѣколи".

Слїдують підписи всїх сьвящеників, присутних на конвенції. Неприсутні на конвенції сьвященики числом 5 оправдали свою неприсутність і заявили письменно свою і своїх громад вірність Владиці. Конвенцию закінчено відсьпіванєм молитви до Богородиці „Достойно Єсть".

Філядельфія, Па. 26 октобра 1907.

З гр. к. Епископскої канцелярії.

В. Петрівский, секретар.

(Звіт з духовного мітінґу делеґатів гр.-кат. церковних громад у Злучених Державах відкладаємо з недостачі місця до слїдуючого числа „Свободи").

Зимна вода
на голови редакторів „RUSINA".

Лицемірство і фарисейство духовеньства.

Недавно тому ішов я коло Пітсбурґа та по дорозї вступив до церкви. Була неділя. Людий в церкві чимало. Але люди, як люди: один молить ся, другий стоїть та озирає ся, инший з сусїдом щось шепче, ще инший киває головою, дрімає. Дяки на хорах деруть ся, а сьвященик без набожности кричить коло престола. Слухають сего люди, та й я з ними. Дочекав ся евангелія. Слухаю — евангеліє о Самарянині.

Якийсь жидовина йшов з Єрусалима до другого міста, певно з грішми на торг. В дорозї напали на него розбійники. Гроші забрали, а його самого побили і на пів мертвого лишили. З божого допусту переходив тамтуди якийсь сьвященик. Здалека доглянув, що лежить покрівавлений чоловік і потрібує помочі. Але він удав, що його не бачить. Ані не споглянув в ту сторону; пішов далї. За якийсь час переходив тою дорогою левіт — один з прислуги церковної, і сей зробив так, як сьвященик. Аж надїхав поганин, житель з Самарії (Жиди звали їх поганами, а в нас називають таких єретиками). Хоч він був поганин, але мав людське серце, був чоловіком. Побачив того нещасного і жаль йому його стало. Злїз зі скотини, пообмивав і позавязував рани нещасного і завіз його до гостинниці. Там його доглядав, а коли відїздив, дав господареви єще гроший на ліки і за догляд хорого.

Красна притча. Сьвященик скінчив читати. Чекаю, яку науку почую. Сьвященик переповів прочитане, згадав про того сьвященика, виразно зазначуючи, що се жидівський, і про того левіта, але так делїкатно перебіг, що не можна було спостеречи. За те говорив досить довго про Самарянина, а відтак зійшов на звичайних людий: які вони немилосерні, як кривдять ближних, слуг божих, церков Христову, як бунтують ся проти церкви, як не хотять слухати приказів сьвящеників — сьв. церкви. Слухав я, а дальше й слухати сего не міг. Аж підносило мене — і вийшов з церкви. Ідучи гадаю собі: чому то духовний ні слівцем не зганив того сьвященика, що так немилосерно обійшов ся з нещасливим? Таж се було його першим обовязком, помочи покалїченому! Колиж був сьвящеником, то нераз о тім мусів і других поучувати! Коли згадав про обовязки людий, то чому і про себе нїщо не сказав? Як то він, як сьвященик — християнський (не жидівський) має в нещастю ратувати ближних, своїх овечок? Але нї! Про се нї чичирк! Певно стидав ся або бояв ся. Ану, може часом хто нагадає: „Єгомость, зробіть милість, поховайте або охрестіть, цента при души не маю, недавненько до Америки прийшов, довго хорував"... „Марш менї звідси, позич собі або вмирай!" — таке часто почуєш. Сам я тєє бачив. Убило чоловіка, ледви переступив поріг шапи. В краю задовжив ся на дорогу, а тут нещастє — смерть. Добрі люди, хоч чужі, взяли його до хати, скинули ся по кілька центів, купили убранє й трумну, приходять до слуги божого і просять похоронити. „За дармо нема нїщо, заплати!" — гримнув на них. І пішли знова колектувати для слуги церкви Христової (!?). Так, так!...

Але коли ходить о права і власть для вас самих, духовники, тодї завсїгди вам на устах Христос, сьв. церков... Коли хочете мати гріш і вигоди, вмієте кричати: то для церкви, для Христа, для спасенія душ, але про ваші власні души вам байдуже! Ой, лицеміри, фарисеї! Колись і ви відповісьте за свої вчинки перед Богом на страшнім суді. Голошену вами науку Христа ми радо приймаємо до своїх сердець і стараємо ся після неї жити; але ви, облудники, чому ви самі не виповняєте заповіту небесного Учителя, чому ви даєте нам такий поганий приклад? Поробилисьте себе босами (наставниками) в церквах і господарите у них, як самі хочете. Та нехай!... Нам остали ся тепер лише сьвітські орґанізації, але ви і там пхаєте свої пальці! І в тих сьвітських орґанізаціях хочете завести свою господарку і насилувати бідний нарід. Та се вам вже нїколи не вдасть ся! Ми вже не дїти! Ми вже прозріли і добре бачимо, куди ви нас ведете!...

Чудо-диво: не „Русинъ" а „Rusin".

Так роздумую ідучи, аж дивлю ся, вітер перевернув якийсь задрукований папір. Приглядаю ся — написано „Русинъ", хрест і знова „Rusin". Беру в руки, переглядаю, а в нїм всього руського, що на заголовку — все решта лацінськими чи польськими лїтерами постелене. Гадаю собі: що за чудовище? Русин не Rusin, ще й латиньским пірем пошитий. Переглядаю дальше. На першім місци великими буквами виписано: „Пастирскій лїст еп. С. С. Ортинского..." низше „благословенів" а потім „доконченів". Е! думаю. Початку не читав, та й кінця не розумію. Читаю дальше: „Фальшиве народовецтво". Ой бо то народовець пише! — най ся преч каже! Мало язика не викрутиш, нїм перечитаєш. Але читаю: „На сьвіті много чудес стаєвєсь, але о таком зрідка ктось чул, чтоб із монаха стал монарха" ніби то цар! Ей, думаю, і ти чув і сам бачив і знаєш, але вдаєш дурного.

„Rusin" пхає свій ніс до Руського Народного Союза.

Вже хотів кинути від себе, бо дальше обридло читати. Але доглянув імя: Руський Народний Союз, дальше Владика, імя духовного отця. Еге! щось про нашу орґанізацію верзе. Аж мене лють вхопила. Що того „Rusina" може обходити наша руська орґанізація!—думаю собі. Читаю: Чі дійстно „на жадане Преосв. Владикі"?! Перечитав раз—не розумію. Читаю вдруге, і сам собі не вірю. Чи часом не варяти видають того „Rusina"?... Шукаю — підписаний о. Ганула. Ага, се той вічний процесівник зі своїми овечками. Він був би лїпший гандляр опуч або циган, ніж сьвященик і редактор.

Редактор Ганула казить ся на бувшого нашого отця духовного, чому він не збрехав, коли повідомляв, що резиґнує з уряду. Послухайте, як крутить „Русін": „Хотяй би і дійсно так било, что Преосв. Владика би бил зажадал той ресіґнації, совсім непрілічно пред публікою сім закріватися (приличнїйше було би збрехати! — Ред.); а колї ужє сгадал о „жаданю", то мал разом подати і прічини, чтоб відно било, чі се жадане било оправдане ілї нїт." І тепер „канонїк" Ганула починає крутити, але так по варяцьки, що не мож від сьміху здержати ся.

„На сколько нам відомо— бреше дальше Ганула —то Преосв. Владика навіть не мог такого чтось жадаті". Читайте уважно дальше: „То многі члени Р. Н. Союза віроятно не знают, что о. Д. Хомяк юрісдікцію над Р. Н. Союзом мал от Преосв. Гобана, скрантонского біскупа!" Ха, ха, ха! Чи не сьмішно то, як удекорований „калпаком" і „ґалїром" Ганула в живі очи бреше! Та до хріну потреба було нашому отцеви духовному тої юрисдикції для Р. Н. Союза! І скажіть же, добрі люди, чи при здорових глуздах чоловік міг би таке написати? Ніколи! Р. Н. Союз, як фінансова орґанізація, щоби не мішати ся до церковних справ (бо через них приходило до ріжних троблїв, що приносило шкоду орґанізації), щоби цїлу свою силу обернути на матеріяльне добро членів, на послїдній конвенції справив відповідно параґрафи статута. Але глупий і біснуватий „Rusin" сего не хоче видїти і всюди йому провиджує ся „юрісдікція". Пек тобі, сатано!

„Се да послужіт тому Союзу па вічну славу!" — Собі її затримай, придуркуватий „Rusin-e"!

„Наколі полновластієм нашего руського епіскопа перестала власть латіньского біскупа над о. Д. Хомяком, то с тим разом перестала і юрісдікція о. Д. Хомяка над Р. Н. Союзом". Годї дальше читати. Шалений „Rusin-e"! Бреши, крути, але не перекручуй! Кождий член Р. Н. Союза знає се добре, кождий читав в „Свободі", що бувший наш отецъ духовний єще в цьвітни покинув латинського, а підчинив ся руському епископови, коли ще „полновластіє" епископа навіть в Римі не прийшло було на сьвіт. А всї ті, що так чванять ся ним, мали тодї отакі довгі носи... Чогож, Гануле, торочиш людям неправду? чого слїпиш очи? Ганьба! Встид! О. Ганула на брехнї їде і брехнею поганяє: „Новой юрісдікції над Р. Н. Союзом о. Д. Хомяк от нікого не достал" (то правда! до хріну йому її потреба було!) „слїдовательно з неї сповісті не мог, і з ней сповісті нікто — ані Преосв. Владика — от него пожадаті не мог!" Так, так! до сего нїхто не має права. На се, ми члени, маємо конвенцію і конвенція вибирає урядників, віддаючи честь тому, хто на се заслужив.

Та з „калпаком" Ганула не перестає брехати до кінця: „о. Д. Хомяк должен бил мужественно заявіті, что одна (от латінского) юрісдікция перестала (такої не мав — Ред.), другой (от руського) не достал (бо не потрібував — Ред.) і прото — не же ресіґнує, але перестал біті духовним отцом Союза". Гей, гей! Якби то св... імярск „Rusin" роги мав, то би то кождій орґанізації понадавав за управителів: ґенерала, канонїків і всякої аншої шаржі. Та біда! — Роги за короткі і за скоро вийшли на верх. Будемо осторожні! Ви хотїли, щоби в Р. Н. Союзі не було духовного отця, от і маєте. Але скорше вдавите ся, нїм що з того скористаєте! Якими ми були до тепер, такими останемо і без духовного отця. Але дорогої нам орґанізації, Р. Н. Союза ми не покинемо ся! Не настрашите нас ні жидами, ні чортами, ні безконфесійниками. Знаємо добре, від кого походить недовірство, розпуста і всяка гниль!

Ганула називає всїх Союзовців „безконфесійними". Послухайте! „Но того не зробіл, ібо би било му требало открито, что бил час, колї Союз стоял под латінскім біскупом (брехня! — Ред.) розуміется против руського (ще більша брехня! — Ред.) а по друге би бил *мусіл отсудіті безъонфесійность Союза*, а к всему тому бракло сіл". З найтяжшого калїбру гармати вистрілив біснуватий Ганула на сам конець! А знаєте, члени Р. Н. Союза, що то значить безконфесійний? Ми безконфесійні, т. зн. ми безвожники, ми Бога вирекли ся, ми до церкви не ходимо, ми не сповідаємо ся, ми жиємо як погани, ще гірше! І таке пише Ганула! Не якийсь-там простий Ганула, але Ганула з „калпаком", „ґалїром" і єще там з чимсь! При сапогах спископа буде сидїти!

Та дивне чудо! Ми, ті поганцї, вибрали собі за отця духовного католицького сьвященика! А той невіжа і не розумів, хто його вибрав, і цїлий божий рік був нашим духовним отцем. І добре всїм було! Аж якась переміна в Америці настала і духовний отець, не сказавши на що і чому — уступив. Хотьби був нам подякував — а то нї! Не зробив він сего, тож я, Ганула, за него скажу:

Послїдне „слово" бувшого духовного отця Р. Н. Союза.

„Діточки мої! Пекло над вами! Души ваші прокляті! Я уступаю і ратую свою душу! Як ви хочете спасати ся, покайте ся, наверніть ся! Наперед дайте охрестити цїлий статут Р. Н. Союза наново. Всї ваші маєтки і гроші дайте поблагословити новим „канонїрам" і передайте в руки „ґенерала"! Самих себе і своїх діточок змийте зимною водою і сотворіть

„Новокрещеніє Союзовців в Америці!"

Всї члени Р. Н. Союза з цїлої Америки зберіть ся на двох долинах. В одній на заході, а в другій на востоці. На заході в долинї смердячої Аллеґені — на востоці на берегах пахучого Гузяну. Голови свої посипте попелом і плачте, плачте, щоби аж морські филї учули ваш плач і на филях передали ту новину до старого краю. А потім покличте на „керст" канонїрів Га-Нулю і Дву-Лицкого, а за кантора возьте Довго-Уховича; он добри ма глас. В старом краю охабіл свою жену і одно дитя, але в Америці в нагороду за те ма „ґалїр і „ґузік от калпака". Кождий нехай тримає в руці 3 долярки, замкне очи і слухає, що скажуть „слуги от червених ґалїрів". Скажуть скакати у воду, готові будьте й се учинити; скажуть поскидати всїх урядників Союза а приняти таких, котрих вони вам вкажуть — учиніть і се; скажуть вам віддати всї гроші і маєтки в їх опіку, то і се зробіть. Учините се, — ваша душа спасена, а нї — то до пекла на віки вічні амінь!

Закінчене.

Та сьміх сьміхом, але правду на стіл! І в старім краю є фінансові, просьвітні і політичні товариства. Вся інтелїґенція як сьвітська так і духовна йде дружно, спільно працює для добра народа. І там сьвященики занимають також посади урядників, чи то почесних чи платних, а Владика не то, що не забороняє їм сего, але противно — попирає їх! А прецінь нїкому зі сьвящеників не прийде навіть на гадку, назвати членів якогось товариства фінансового або просьвітного безконфесійними задля того, що в їх статутах нема примусу сповіди. І коли би котрийсь вирвав ся з таким внесенем, всї його висьміяли би, викопали та на силу завезли до дому варятів. Але тут в Америці инша льоґіка — *доляр є всім: і Богом і вірою і церквою і чеснотою і народностию*. Не вдало ся загарбати власти і маєтків Р. Н. Союза в свої руки — цїлий Союз невірний, безбожний, проклятий. Члени Союза безконфесійні, але їх гроші нї! Хоч би вони і не були миті в сьвяченій водї, будуть добрі — візьме їх і найбільший католик.

Роздумаймо, чорнороби, якого гидкого оружія уживає наша церковна ґенеральіція в борбі з нашим Союзом. Не боять ся ті слуги божі нї Бога, нї людий! І такі одиниці сьміють виступати в ролї провідників народа і давати напрям народній праці?! Ей! здалоби ся їм дати більше „ґалїрів", але там, де ноги виростають і звідтам гнати розум до дурної голови. Може инакше дивили би ся на сьвіт божий, та відійшла би їм охота юдити брата на брата.

Ей! що фарисеї, то фарисеї! Відвертають свої очи від нужди людської. Нарід просьвіти просить, науки, охорони від визиску: як того спасеня очікує сильної народної орґанізації, котра подалаб помічну руку голодуючим — а ті ситі і в достатках („убогі місіонарі" Христової науки) в сварах і усобицях шукають користи для себе.

Даруйте, читачі, що так богато Вам написав, але не можна було заховати в серці того, дивлячи ся на се, що довкруги нас діє ся. Хто нам поможе, коли ми самі собі не поможемо та не отворимо очий і не пізнаємо жерела, звідки зло походить?

Чорнороб, член Р. Н. С.

КОНҐРЕС УГОРСЬКИХ РУСИНІВ.

На днях від 9—11 грудня с. р. відбув ся в Джанставн, Па., конґрес угорських Русинів, скликаний в імени „Соединенія" і „Екзекутивного Комітета акції угро-русского народа" в цїли управильненя церковних справ угоруського народа у відношеню до епископа Ортиньского. Як се ми вже в передпослїднім числї нашої часописи подали, мали на конґресї делєґати угоруських парохій потвердити і приняти постулят, виготовлений через комітет і з малими виїмками потверджений через епископа, евентуально його відкинути, а поставити инші жаданя.

З огляду на важність сеї справи, ми уважали за відповідне вислати на сей конґрес свого окремого справоздавця. Понизше подаємо короткий перегляд з нарад конґресу на підставі письма, присланого нам нашим справоздавцем.

В день отвореня конґресу відправив о. Яцкович богослуженє, на котрім виголосив проповідь з нагоди маючих відбути ся нарад. О. Яцкович горячо загрівав делєґатів, щоби поважно і чесно вели наради і вповнї приняли проєкт, на який вже згодив ся епископ. Конґрес сей, після слів о. Яцковича, є дуже важний, бо він має бути записаний сьвітлими буквами в історії угоруської церкви, не лише тут в Америцї але і в старім краю.

По відправі удали ся делєґати до галї нарад. Конґрес отворив п. Рушин, предсїдатель „Соединенія", взиваючи відтак п. Ю. Жатковича, секретаря „Екзекутивного Комитета акціи угро-русского народа", щоби зложив звіт з дїяльности сего комітету. П. Жаткович змалював у своїм справозданю історію угоруського народа в Америцї від початку еміґрації угорських Русинів, від часу, коли основано перші угоруські парохії і поставлено перші гр.-кат. церкви в Злучених Державах. Він згадав про приїзд о. Годобая, як „апостольського візитатора", до Америки на просьбу угоруського народа. Однак о. Годобай показав ся завзятим та загорілим мадяроном, і замість виконувати свою повинність, старав ся лише о епископство. Також деякі инші духовники в Америцї мали охоту засїсти на епископськім престолї, але коли побачили, що штука не вдасть ся, залишили зовсїм справу домаганя о угоруського епископа для американської Руси як від угорського правительства так і від Риму. А тимчасом мудра, велика голова галицького митрополита гр. Андрея Шептицького постарала ся для греко-католицьких Русинів в Америцї о епископа в особі загорілого галицького Українця, С. Ортиньского. По приходї епископа Ортиньского угоруські духовники пізнали скоро, що він є загорілий Українець і має намір нищити все, що угоруське. Тоді то розпочато з ним борбу, а рівночасно акцію, щоби старати ся о свого угоруського епископа. „Ми були певні — каже Жаткович, — що побідимо, однак шістьлїтна борба вийшла на нашу некорить. Замість дістати свого власного угоруського епископа, епископ Ортиньский осягнув епископську юрісдикцію над всїми гр.-кат. Русинами в Америцї. Коли айришські епископи повідомили наше духовеньство, що відбирають йому уділену через них юрісдикцію, а нової юрісдикції має духовеньство жадати від епископа Ортиньского, наші сьвященики, не повідомивши нас і народа, зійшли ся сейчас на нараду в Ню Йорку. По коротенькій нарадї поїхали до Філядельфії і піддали ся під власть епископа Ортиньского. Ми лишили ся самі. Тоді Екзекутивний Комітет акції угоруського народа і Головний Уряд „Соединенія" зійшов ся на мітинґ і уложив спільно постулят, який в 15 точках містить головні жаданя угоруського народа, поставлені до епископа Ортиньского". На тім закінчив п. Жаткович справозданє комітету.

По відчитаню поодиноких точок уложеного постуляту отворив предсїдатель дискусію над справозданєм п. Жатковича. П. Шаради інтерпелював п. Жатковича, чому він не засилав меморандум на „патричні місця" (приналежні власти), але дурив через шість лїт угоруський народ. „Братя делєґати! — говорив п. Шаради — п. Жаткович робив через цїлих шість лїт „кортешачку", а тепер заключив мир з епископом Ортиньским і сам уложив тут згаданих 15 точок, котрі епископ приняв".

Конґрес не приняв анї справозданя п. Жатковича анї 16 точок (епископ додав сам одну точку) постуляту, гарантованих через епископа. Проти принятя постуляту голосувало 128, за принятєм — 54 делєґатів. Відтак усунено п. Жатковича зі становиска секретаря „Екзекутивного Комітета акціи угрорусского народа".

Для забезпеченя церковних справ угоруського народа в Америцї приняв і потвердив конґрес новий постулят, уложений в 32 точках. (Змісти обох постулятів з відповідним порівнанєм і поясненєм подамо в слїдуючім числї. — Ред.).

Опісля конґрес вибрав комітет з трох членів (п. Рушина, предс. конґресу; п. Савуляка, головн. кас. „Соединенія" і п. Шаредия), котрий мав довідати ся про місце перебуваня Владики і запросити його на конґрес, щоби своїм підписом затвердив ті 32 точки, в яких містять ся жаданя для обезпеченя прав угоруського народа в гр.-кат. церкві в Америцї. Комітет вернув без успіху. Епископ Ортиньский перебував під ту пору в Пітсбурґу, але поінформований, що конґрес не приняв 16 точок ним принятих, а ухвалив натомість аж 32 нових жадань, відїхав до Філядельфії. Тоді комітет вислав депутацію, зложену з двох членів, до Філядельфії. Епископ відповів депутації, що є слабий і не може їхати, але порадив, щоби конґрес вибрав комітет і иншим часом вислав його до него.

Конґрес вибрав комітет зложений з 7 членів, в склад котрого війшли пп.: Рушин, Мацко, Савуляк, Дзмура, Шаради, Юґас і Лапчак. Висше згаданий комітет заприсяжено, що буде вірно сповняти свій обовязок супроти сьв. Римського Престола.

Дальше ухвалив конґрес не уступити анї з одної з 32 точок постуляту; епископ має їх вповнї приняти. Ухвалено рівнож, що на случай, колиби епископ хотїв зробити зміни або поправки в висше згаданих 32 точках, комітет є обовязаний подати їх до відомости тим делєґатам, що брали участь в конґресї.

Ухвалено заборонити Жатковичови писати в „Американскім Русскім Вѣстнику" про акцію конґресу. Він може писати тільки те, на що йому предсїдатель „Соединенія" позволить. На случай, колиби п. Жаткович став непослушним, то предсїдатель „Соединенія" має його усунути з уряду редактора.

Відтак поставив п. Шаради внесенє, що на случай, колиби епископ не хотїв згодити ся підписати висше згаданих 32 точок, має ся скликати надзвичайну конвенцію „Соединенія", і на тїй конвенції ухвалити переміну „Соединенія" в народну орґанізацію, а проч з Жатковичом і попами. Всї делєґати скричали: „Гурра! Так треба, бо юж час". Предсїдатель „Соединенія" заявив на се, що та справа не належить до конґресу.

На конґресї крутило ся чимало московських аґентів, шукаючи для себе наживи.

Всї промови бесїдників конґресу оберталй ся коло „любимого русского восточного обряду". Лиш один п. Ганчишин, помічний редактор „Ам. Русского Вѣстника" промовив ось як: „Дорогі братя! Вже найвисша пора і нам знати троха більше, як: хто тя сотворив, хто тя відкупив, а поза тим нїчого більше. Чому ви боїте ся так страшно Українцїв? Говорите, що нас є тут два рази більше ніж їх, а чогож їх боїте ся? Я скажу вам, чого: бо Українцї крім сотвореня і відкупленя мають і народну ідею і для неї працюють; тому то вони й такі для вас страшні. Отже вже час і нам, братя, взяти ся до такої народної працї."

На конґресї відчитано ріжні надіслані депеші і письма, котрі менше-більше однаково звучали: „Проч з Українцями", „Проч з українським радикальним ярмом", „Проч з Поляками", „Проч з польським ярмом" і т. п.

Конґрес скінчив ся в четвер дня 11 с. м. коло полудня.

КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПИСКОП
зафантував католицьку друкарню.

Владика Ортиньский має неабияке щастє... Не богато часу минуло, відколи дістав від римського престола повновласть над греко-католицькими Русинами в Злучених Державах, а вже майже зі всїма своїми ворогами упорав ся. Найперше знищив „безконфесійних" Союзовців і Просьвітників, відтак поборов упертих угорських Русинів, котрим навіть обіцяв обіцяти „заґарантіруваті" їх домаганя (але вони нерозумні не пізнались на тїй ласцї), а тут вже знова вістка про нову побіду Владики: *„Аттачмент" (зафантованє) Кир Сотера Ортиньского мастку „Русько-католицької видавничої Спілки" в Ню Брітен, Конн.*

На разі подаємо сю звістку коротко, надіємо ся одначе, що небавом напишемо про сю справу дещо більше...

З достовірного жерела довідали ся ми, що дня 9. с. м. нюбрітенський шериф в імени С. Ортиньского опечатав цїлу „шапу" згаданої Спілки, а навіть автомобіль (приватна власність!) о. Залітача. Посередником між шерифом і епископом був славнозвісний „канонік" о. Улицький з Джерзи Сіти.

Спілка, про яку тут мова, зістала основана перед несповна трома роками заходами і капіталами кількох духовних отців. Належали до неї: оо. Залітач, Захарко, Павляк, Турула і Добрович. (Оба послїдні вже з неї виступили). Спілка відкупила в своїм часї від епископа друкарню (сього тягару сам епископ хотїв за всяку цїну позбути ся) і видавала дві часописи: „Америку" і „Душпастир", а в послїдних часах і дїточу ґазетку „Зірка". „Америка" була рівночасно орґаном „Провидїня" (заложеного з причин чисто „ідейних") і тільки їй „Провидїнє" має завдячити, що сьвіт про нього взагалї дізнав ся.

Не входячи на разї в причини, які спонукали владику положити конець Спілцї, все таки воно для загалу цїкаве; цїкава його полїтика і средства, яких у нїй уживає.

Як зачуваємо, то епископови не розходило ся так о стягненє і забезпеченє своєї претенсії за машини, але радше о приборканє непослушних пастирів. В кождім случаю кидає се погане сьвітло на відносини в царстві нашої церковної управи. Побачимо, як цїла та комедія скінчить ся.

Деякі злобні люди пояснюють поступованє владики в сей спосіб, що його цїлю було віддати машини „джерзисітському каноніковн". Як відомо, є він редактором звісного „небесного листа", а друкарня його була доси на небесах. Сей „небесний лист" має від тепер стати орґаном владики Ортиньского, а о. Улицький його редактором.

Инші, що дивлять ся на сю праву не з ідейного, але більше з матеріяльного боку, кажуть, що епископови розходить ся о ті „величезні" доходи, які може принести чисто католицька друкарня, тимбільше, що віддаючи її в заряд своїх сестер Служебниць, видатки будуть розмірно невеликі. І чомуж би владицї не вести власного інтересу? Заложив станиславівський владика корчму і шиночок для Тов.: „Непорочного Зачатія Преч. Діви Марії" (як се подали ми за „Дїлом" в нинїшних новинках), то чомуж не можна і американському владицї пробувати щастя в інтересах?...

Про сю саму справу дістаємо від нашого спеціяльного кореспондента ось таку допись:

Подвиги епископа С. С. Ортиньского.

Дня 9 с. м. „шериф" з порученя епископа С. С. Ортиньского положив „аттачмент" і замкнув русько-католицьку друкарню, в якій друкували ся три католицькі часописи: „Америка" орґан „Провидїня" (предсїдателем якого є сам Ортиньский), „Душпастир" орґан духовеньства і „Зірка" часопись для дїтий. Друкарню сю, до заснованя якої перед 3 роками дав почин той сам Ортиньский, а управа якої спочивала виключно в руках сьвящеників, — виставляє тепер на лїцитацію католицький епископ за довги і за се, що редактори висше згаданих ґазет, уважаючи за невідповідне вести борбу з Р. Н. Союзом і його орґаном „Свободою", не хотїли піддати ся слїпо приказам епископа. І за сей непослух паде зі сторони католицького епископа така страшна кара на одиноку в цїлій Америцї русько-католицьку видавничу Спілку.

Члени „Провидїня" і передплатники позбавлені зістали часописи; „Америка" сього тижня вже не вийшла. Католицьку Спілку через невикінчене робіт і замовлень наражено на необчислені шкоди і страти. Робітників, що заняті були в друкарни, без заплаченя належної їм платні позбавлено хлїба і викинено на вулицю. Нарід, обурений і огірчений поведенєм католицького епископа, шле на адресу Ортиньского проклони, які годї тут наводити. Справа ся викликала в місцевій анґлійській пресї небувалу сензацію. „Нечувана річ в католицькім сьвітї! — пишуть анґлійські часописи. — Католицький епископ замикає католицьку друкарню і нищить католицькі видавництва та в супереч вимогам церковного права віддає справу до порішеня цивільному судови, в якім засїдають протестанти".

Зачуваємо, що сьвященики, які управляли католицькою Спілкою віднесли ся в телєґрафічній дорозї до апостольського делєґата в Вашінґтонї, жадаючи його інтервенції і помочи перед напастями епископа.

На чім та афера скінчить ся, на разї не знати; одно тільки певне, що не скріпить вона нї „сили" нї „власти", а вже найменше поваги „самостійного епископа".

Епископ Ортиньский дотримує слова і веде борбу на цїлій лїнії навіть з своїми сьвящениками; шкода тільки, що борба ся доведе не до розвою, а до цїлковитого банкротства католицизму в нашій церкві.

Тільки так дальше, а сповнять ся слова звісної пословиці: Кого Господь хоче покарати, то йому розум відбирає".

Правдивий католик.

ЧОМУ БІДНИЙ? — БО ДУРНИЙ...

Думаю, що кождий з нас, знає добре нашу стару пословицю: „Чому бідний, — бо дурний, а чому дурний, — бо бідний..." Отсю приповідку далось менї дуже часто чути поміж нашими людьми.

В старій нашій вітчинї, деб то ми і не пішли, чи то до сусїда, чи то в другий довіт, всюда, де тільки проживають наші Русини, а поспитали першого лїпшого, чому ти бідний? — то перша відповідь, яку від нього почуємо, буде, — бо-м дурний.

Може й дехто скаже, що ось якийсь панок не має що робити, тай кпить собі з нас бідних по ґазетах. Але я скажу з гори, що такі його думки, хтоб небудь він і не був, чи то бідний, малосьвідомий, чи то чоловік висшого образованя, — будуть мильні. Я не хочу тут насьміватись зі свого брата хлопа або робітника, бо я сам є ним, але тільки хочу навести понизшу нашу приповідку, чи вона є в дїйсности лише приповідкою чи правдою.

Оба реченя сеї приповідки мають одно і те саме значінє. Але возьмім близше під розвагу два слова з неї: бідний і дурний. На питанє, длячого бідний, відповість неодин, що так йому Господь дав, а длячого дурний, — бо такого Господь сотворив. Так говорять люди малосьвідомі, з котрими поглядами тисячі їх братів, так само малоосьвідомлених, годить ся і уважають ту приповідку за сьвяту правду. — Але як осуджують ті два слова учені люди? — певно неодин запитає.

Учені люди, про котрих кажемо, що зїдають свої зуби на науцї, зовсїм инакше про се говорять.

Вони кажуть, що біда походить з глупоти. А щоби доказати правдивість своїх поглядів і щоби читаючий про їх погляди не сказав: от вони самі дурні, чому вони не докажуть того, про що пишуть а беруть ся учити других— вони взяли двоє дїтий, одного батька і матери. Одно дали вони на вихованє до людий лїнивих, недбалих, несьвідомих, одним словом дурних, а друге знова до людий сьвідомих, людий працї, одним словом людий мудрих.

Розумієть ся, обі ті родини стояли матеріяльно однаково. І виросли дїти одного батька, одної матери, та бачите, не однакові. Дитина дурних не знала більше нїщо, як їсти, пити, спати та тяжко робити за пів-дармо на других. Нарікань було в неї досить. Всї ті нарікaня були на Господа, що нїхто инший, тільки Бог був причиною того горя та нужди. Друга дитина виховувала ся серед инших обставин. Не було там нарікань на Господа, а праця і наука була для неї найбільшим приятелем. По недовгім то часї оба братя були знані добре всїм людям тої місцевости: один як „бідний і дурний", а другий як „богач і розумний".

Від того то часу, бачите, учені люди маючи в своїх руках докази на правдивість своїх поглядів, зачали голосно висьмівати тих, що кажуть бідний, бо так йому Господь дав, або дурний, бо такого Господь сотворив.

Отже довідались ми від учених людий, що біда походить з глупоти, на що найдемо потвердженє і в житю наших людий.

Тепер возьмім друге слово: глупота. Думаю, що і неодин з нас задумаєсь над тим словом. Часто чуємо поміж собою такі слова: дурний бо був бідний, тай не мав за що навчити ся. Так говорять люди несьвідомі. Учені знова говорять зовсїм инакше. Вони кажуть, що кождий чоловік, хочби і найбіднїйший, може научитись, коли лише хоче. (Тут мають вони на гадцї не се, що кождий і найбіднїйший може вивчитись на судію, чи там адвоката або иншого урядника, — бо таке буває дуже рідко, але говорять про звичайне образованє особи). Учені люди кажуть, що кождий чоловік, котрий є темний (на пр. беруть молодїж теперішну) є сам причиною сего, його власна байдужність і лїнивство.

Вони перевели доказ правди в подібний спосіб, як передше і довели, що кождий може научитись. Для переконаня наших людий подам примір і з нашого житя.

Тут в Америцї є нашої молодїжи около *сто тисяч*. Всї вони є спосібні до науки. Кождий з них може виробити собі добру опінію поміж Американцями і взагалї всїма тутешними народами! До всего того потреба тільки працї, науки. Та на жаль воно так не є. Кождий з нас своїми власними очима бачить, що 90% нашої молодїжи пересиджує по сальонах, або марнує дорогий час на пустих і дорогих забавах. А школа? Де йому до неї! Нехай там вона йому завалить ся, то я таки, каже, не піду. Такі слова почуємо дуже часто з уст нашої молодїжи. Волить випити десять паінтів пива ніж купити і прочитати якусь пожиточну книжку або йти до школи на науку. І хто тут винен, що він темний? Отсих кілька слів повинні ми добре запамятати, що бідний не є тому бідний, бо йому так Господь дав, але тому, бо сам собі завинив.

Друге знова, що дурний, не є тому дурний, бо його таким Господь сотворив, а противно, він сам себе робить дурним через власне лїнивство і байдужність. Те, що діє ся з одиницями, те саме дасть ся примінити і до цїлого народа. Та про се другим разом.

А. Пашук.

ЩЕ ОДНО СЛОВО ДО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В АМЕРИЦЇ.

Моя коротка відозва до „Українцїв-Студентів в Америцї", котра була поміщена в 47. числї „Свободи", знайшла прихильний відгук в многих із наших молодців, в слїд чого я одержую по кілька листів денно. Я радо жертвую свій вільний час на інформації для інтересованих, та однак в деяких случаях приходить ся не відповідати, а то з тої простої причини, що деякі з інтересуючих не подають докладної адреси, а часом і нїякої. Є се отже неможливе на такі листи відповідати. Моїм бажанєм є, щоби інтересуючі примінили ся до поданих уваг і старали ся зі своєї сторони подати: 1) докладний адрес, 2) дотичний курс науки, про який інтересант бажає розвідатись, 3) шкільні кваліфікації, 4) щоби інтересант, з огляду на мої фінансові засоби, залучив марку на відповідь.

Виповненє повисших точок заощадить інтересуючій особі як рівнож і менї часу. Для бажаючих дістати яке небудь занятє поза школою, подаю адресу президента університету: Henry B. Brown, President of Valparaiso University, Valparaiso, Ind.

В повній надії, що інтересанти примінять ся до повисших уваг

остаю з поважанєм
Theodore J. Latta,
605 Freeman St., Valparaiso, Ind.

НАДІСЛАНЕ.
Відповідь Филаделфійському Комітетови.

З незалежних від мене причин й без моєї вини друге спростованє (кінцеве) про збірку гроший на „Рідну Школу" не було поміщене досї в „Свободї". Будучи певним, що й друге моє письмо було надруковане так, як і перше, я не звертав уваги на се і не допоминав ся його поміщеня. Стількиб для пояснення моєї нїби то мовчанки.

До справозданя поданого в 39. числї „Свободи" з 25. вересня 1913. додаю ось се: Гроші вислано через Bank of Europe, First Ave. & 74th St., New York City, в двох ратах. Перший ресіт виданий 8. вересня № 24554 на $612.25 сєсто К. 3000.00, другий з 17 вересня № 24585 на $226.22 то є К. 1107.00. Разом вислано К. 4107.00. До другої рати вчислено $10.98 відсотків, які принесли гроші в банку.

Виказ жертводавцїв я заслав до Редакції „Свободи", та Редакція не помістила лише тому, що таких виказів не приймає безплатно. Томуж, що я всї гроші вже вислав, заки ще ся вістка до мене дійшла, я лишив сю квестию неполагодженою, бо самому годї було оплачувати друковане виказу на 15 чи 16 сторін письма.

Думаю, що сим разом се буде вже поміщене, а так і комітет і филяделфійська громада успокоїть ся, що гроші не цромарновані, а вислані, куди належить.

Вол. Довгович.

Від Редакції: Ані сим разом ані нїколи не можемо містити сего, що противить ся ухвалї Гол. Уряду Р. Н. Союза.

Лямпи Rayo

Гарне мешкане, повинно бути гарно осьвітлене. Лямпи RAYO дають найліпше сьвітло для Ваших очий — а своєю милою барвою окрашують Вашу кімнату.

Вони суть ліпші від других а не коштують дорозше. Лямпи RAYO суть роблені з найліпшого матеріялу, старанно викінчені і перетревають много других дорозших ламп.

Засьвічуєсь без знимання скла і умбри. Легкі до чищеня і зміни кнота. Продають ся всюди.

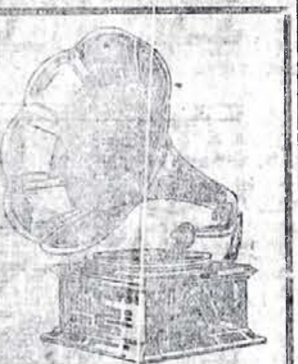
Standard Oil Company

Paterson, Jersey City — (New Jersey) NEWARK — Trenton, Camden

1 ДОЛ. МІСЯЧНО!

[illegible] ... за $21.50 ...

Лічіть свої зуби у Д-ра БЕРНГАРДА КІРШЕНБАУМА Дентиста,

знаного звиж 10 літ.

29 1st St., cor. 2nd Avenue, NEW YORK, N. Y. 18-52

Говорить по руськи.

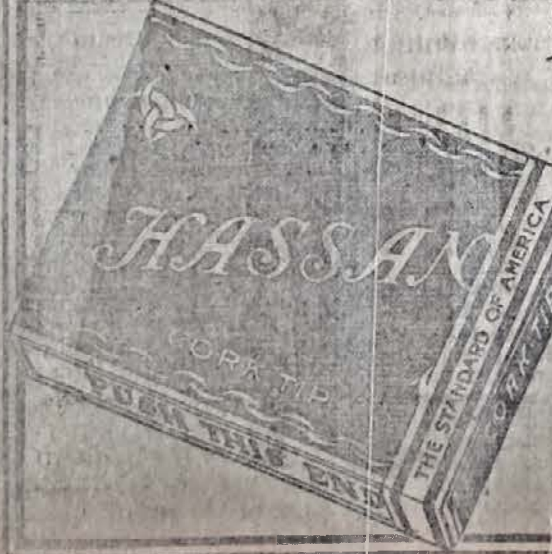
Читайте руські книжки, і газети бо часте читане веде до просьвіти. а просьвіта — се сила.

S. DATTNER

С. Датнер з Ню Йорку, знаний як оден зі визначних польських писателів і загально відомий серед словянських націй в цілих Сполучених Державах як щирий патріот, поручає сим „HASSAN" цигаретки. П. Датнер, який є також визначним банкиром, говорить:

„HASSAN" цигаретки після моєї гадки суть знамениті. Вони суть також дешеві. Вдоволяючий запах і легкість сих цигареток є не до порівнаня — навіть з найдорозшими цигаретками. Я все поручаю сї цигаретки своїм краянам".

5¢

„THE STANDARD OF AMERICA".

ДО ХОРИХ РУСИНІВ
У ВСІХ ЗАКУТИНАХ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Відомий спеціаліст д-р Хірург Д-р. Гогенберг поручає усім недужим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Кождий терплячий отримає від Д-ра Гогенберга щиру і чесну раду цілковито даром, а хто віддасть ся його неправильній курації, може з цілою певностю числити на відзискане здоровля.

Д-р ГОГЕНБЕРГ споряджає для своїх пацієнтів всякі ліки особисто, у своїм лабораторіюм, і длятого сі медицини ділають успішно і радикально, а за їх доброту поміч він ручить.

Д-р ГОГЕНБЕРГ посідаючи всякі здібности лікарські, на які лиш найновійша лікарська наука може здобутись, як також зі взгляду на свій довголітний досьвід, уважає за відповідне прийти в поміч терплячій людскости і розголосити широко своє імя, щоби кождий Русин знав, де має звернутись на случай недуги.

Д-р ГОГЕНБЕРГ виконує всякі найтруднійші операції при асистенції славного хірурга з Відня, особливо пропуклини, а для докладного провіреня внутрішних недуг уживає неомильних промінний Рентгена. Всякі слабости мужеські секретні і заразливі лічить, ґрунтовно славним середником професора Ерліха, званим „606".

Задля браку місця неможливим є помістити великої скількости листів з подяками, які щоденно надходять від цілковито вилічених пацієнтів д-ра ГОГЕНБЕРГА.

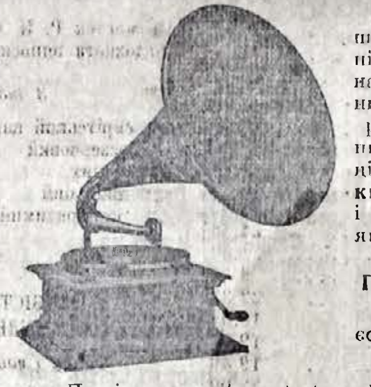
Нехай кождий Русин, а навіть і ті, котрих другі лікарі не вилічили, дістане у правдиву надію на відзискане здоровля, удадуть ся сейчас особисто або листовно по чесну і безплатну пораду залучаючи почтові марки до:

Dr. B. HOHENBERG,

304 2nd Ave. (межи 17th & 18th Sts), New York, N. Y.

Години офісові: від 8-ої рано до 8-ої вечером. 48—51

На 3 місяці проби!

Хто тілько напише до нас, тому пішлемо на пробу на три місяці, гарний грамофон ґарантований письменною ґаранцією, враз з 32 руськими пісьнями і всіляких музик, які собі самі виберете.

Платити будете по пробі если будете цілком задоволені.

Пишіть по каталоґ ґрамофонів і рекордів, і по близші інформації до єдинокої русько християнської фірми з чесноти, фірми

Liberty Commercial Co.

233 E. 14 Street, Dep. S. New York, N. Y.

Д-ра Ріхтера

Pain-Expeller

Усуває всякі болі як: ревматизм, подагру і невральгію. Є помічним средством проти параліжу суставів і мускулів, як також на звихненя і легкі рани. Скоро усуває переходолу, інфлоенцу і болї горла. Запобігає запаленю легких, усуває докучливі болї груди, голови і зубів.

Чотири до пять крапель до одної склянки води дасть Вам знаменитий лік проти всяких долегливостей горла.

Уживаючи стало 4 краплі до одної шклянки води, усунете корчі жолудкові і зле травлене.

Сей правдивий лік находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена.

Вистерігайтесь численних наслідувань.

25 і 50 цнт. бутелька у всіх антиках.

F. Ad. Richter & Co.,

74-80 Washington St., New York, N. Y.

Російсько-Американська Лінія
Russian American Line

Pier 31st Street, Brooklyn, N. Y.

Найдосконалійша корабельна лінія поміж Росією і Америкою, удержуюча найбільші, найгарніїші і найскорші російські почтові поспішні кораблі, як:

„РОСІЯ" 16.000 тон, „КУРСК" 13.500 тон, „ЦАР" 13.000 тон.

До Ротердаму 9 днів, до Лібави 11 днів (без пересідання)

ЧАСТІ ВІДЇЗДИ.

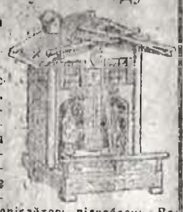
ЦІНА З ЛІБАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $32.75 І $4.00 ПОГОЛОВНОГО ПОДАТКУ.

Звертайте ся по інформації до наших агентів або до ґенерального заступника:

A. E. JOHNSON & CO.

27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Предсказує погоду!

Найновійший автоматичний прилад термометричний, який предсказує погоду або дощ. Женщина являєсь на погоду а мущина на дощ. Сей прилад є пожиточний і окрашує хату. Ґвараптований. Вистерігайтесь підроблень. Величина 6 і пів через 7 і пів цаля. Висилаєсь з посилками по Стейтах і Канаді по отриманю $1.00. 18—51

GRUEN SALES COMPANY

120 W. 32nd St. Dept. 55 New York.

На 3 місяці безплатної проби!

Даром 40 найкращих сьпіванок!

10 лїтна порука на письмі!

Даємо до нашої чудесної „INTERNATIONAL" говорячої машини ч. 5 за $1.00 місячної виплати. Не лякаємо ся вислати Вам наш фонограф на 3 місяці безплатної проби, понеже він є найлїпшою машиною на торгу.

10.000 руських рекордів всегда на складі.

Пишіть еще нині по цінник і услівя! 45—

Найбільший „барґен", якого ще не бувало!

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.,

196 E. Houston St., New York.

ІВАН РУДЕНСЬКИЙ, завідатель.

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

що гроші, то сила?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сьвітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank

cor. 14th & Carson Sts., South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас. Ол. Бучек, уряди. банк.

В Америці не повинно бути ані одного Русина-Українця, який не належав би до Р. Н. Союза, одинокої нашої організації на чужині.

Жерело здоровля.

Проф. OWEN переконав ся, що люди терплять і не є в силі позбутись терпінь, тому, бо удають ся до докторів, не посїдаючих практики, або до аптикарів, які не мають права на лїчене. Щоб викорінити недугу, треба конечно удатись до доктора-спеціялісти, котрий посідає диплом наук і обширну практику.

Проф. OWEN має не лише диплом спеціялісти, але і обширну 34-лїтну практику, яку набув через часте лїчене і в Лондонськім шпиталю „The Great Hospital of London" через що є обзнакомлений з людським організмом до того степени, що нема для него недуги, якої він цїлковито не вилїчив би, з якої то причини люди і називають його штуку і відомости „ЖЕРЕЛОМ ЗДОРОВЛЯ".

Ґарантує він за цїлковите вилїчене звичайних, скомплїкованих і хронїчно-застарілих недуг.

Секретні мужеські і женські недуги. — Нема слабого, якого Проф. OWEN в короткім часі не вилїчив би з венеричної недуги. Нема доктора в Америцї, який отримав би тілько подяк за цїлковите вилїчене, як Проф. OWEN.

Длятого, наколи долягає Вам яка-небудь недуга, то опишіть її докладно, з увагою і пришлїть по адресу: 50—1

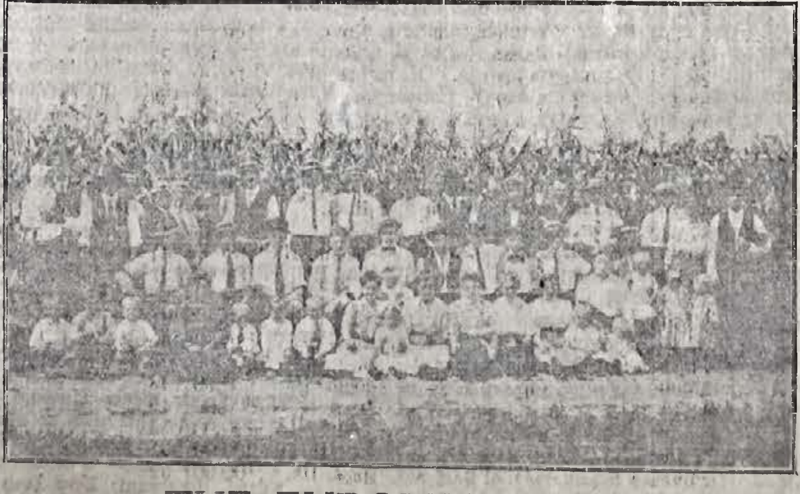
Prof. OWEN, M. D.

221 EAST 17th ST., NEW YORK, N. Y.

Ті, котрі хочуть бути лично оглянені, могуть приходити: В будні дни від год. 10-ої рано до 5-ої вечер. У вівторки і пятниці від год. 10-ої рано до 8-ої вечер. а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої пополудни.

ПОЩО ДОВШЕ ЗВОЛІКАТИ?

Чи бачите сю фотоґрафію? — Се частина тих Русинів, які закупили для себе землю на руській кольонії коло міста Мілвіл, Н. Дж. Усіх тих кольоністів є вже доси поверх 230 фамілій, а з кождим днем се число росте небавом усі землі на руській кольонії зістануть геть розкуплені. Хто з наших Родимців бажає тихого та супокійного житя, хто не хоче робити на других а на себе самого, хто хоче бути своїм власним паном, у своїй власній хаті, — сей не повинен зволікати з улаодженем своєї будучности, а таки зараз поїхати на місце і оглянути своїми власними очима сю руську кольонію. Осінь — се найвідповіднїйша пора на оглядане і купно земель, бо через зиму можна собі поробити якісь певні пляни дотично господарки на купленій собою фармі. Земля у Мілвіл є дуже урожайна, а по місцевих фабриках заробляють наші люди від $1.50 до $2.50 денно. Богато наших кольоністів розпочали вже будову своїх хат та потрібних господарських будинків і з найблизшою весною розпічнеть ся тут живий рух, нива фармерська праця. Місцеве руське

товариство під назвою „Рутеніен Нешенал Сівік Асосіейшен" має вже стейтовий чартер і в недалекім часї возьме ся до будови Руського Народного Дому, що буде стояти на дарованій Компанією землї. Окрім того розпічнеть ся небавом будова церкви і руської школи. Публичні школи аж до Гай Скул включно находять ся в місци. По щож отже тиняти ся десь-там по далеких Вестах, коли тут з малим засобом готівки можна відразу стануги на ноги. Користайте, Родимці, з наго ди і голосіть ся до нашого офісу безпроволочно, бо пізнійше будете жалувати. В нашім бюрі занимають місця Русини, тож легко Вам довідати ся про ті землї, які ми по дуже дешевій цїні і на дуже легких та корисних услівях продаємо.

Пишіть або зголошуйте ся особисто на отсю адресу:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,

476—478 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

Касове справозд. Р. Н. С.

за місяць падолист 1913 р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	332.26	116.	33.91
2.	88.10	117.	64.98
3.	160.44	118.	11.83
4.	44.72	119.	17.25
5.	90.25	120.	73.00
6.	63.50	121.	124.31
7.	176.27	122.	57.32
8.	57.22	123.	57.64
9.	136.30	124.	84.09
10.	107.01	126.	45.61
11.	44.61	127.	82.88
12.	98.47	128.	22.86
13.	42.33	129.	54.22
14.	134.89	130.	41.37
15.	52.61	131.	30.85
16.	272.36	132.	36.08
17.	26.00	133.	88.73
18.	32.00	134.	35.60
19.	53.60	135.	89.25
20.	108.00	136.	62.32
21.	18.00	137.	15.92
22.	18.16	138.	19.41
23.	95.00	139.	30.00
24.	22.92	140.	57.92
25.	57.61	141.	57.77
26.	27.00	142.	59.13
27.	69.82	143.	68.71
28.	298.47	144.	14.83
29.	125.42	145.	25.00
30.	99.40	146.	20.88
31.	15.88	147.	79.26
32.	39.00	148.	22.21
33.	281.90	149.	44.83
34.	22.00	150.	7.83
35.	52.75	151.	28.07
36.	51.47	152.	57.00
37.	86.61	153.	35.62
38.	114.55	154.	59.00
39.	77.27	155.	105.32
40.	75.22	156.	21.00
41.	40.83	157.	91.16
42.	124.76	158.	29.22
43.	27.00	159.	32.41
44.	10.00	160.	66.17
45.	35.49	161.	41.18
46.	163.60	162.	107.86
47.	66.38	163.	42.60
48.	105.91	164.	9.00
49.	24.75	165.	76.66
50.	10.27	166.	52.00
51.	43.00	167.	45.10
52.	16.88	168.	70.78
53.	159.10	169.	46.00
54.	21.63	170.	51.62
55.	128.82	171.	11.44
56.	47.50	172.	42.50
57.	53.10	173.	27.00
58.	97.27	174.	28.00
59.	30.22	175.	49.82
60.	11.12	176.	27.32
61.	103.61	177.	14.00
62.	18.44	178.	16.63
63.	75.36	179.	77.05
64.	21.93	180.	26.25
65.	86.44	181.	8.83
66.	51.05	182.	71.05
67.	15.96	183.	29.44
68.	25.85	184.	54.00
69.	26.80	185.	62.10
70.	116.94	186.	45.93
71.	33.00	187.	60.53
72.	91.44	188.	90.62
73.	10.49	189.	23.61
74.	15.00	190.	18.76
75.	28.00	191.	48.00
76.	55.48	192.	62.68
77.	22.60	193.	41.95
78.	260.85	194.	53.15
79.	31.00	195.	19.00
80.	36.00	196.	48.00
81.	47.00	197.	62.60
82.	131.47	198.	29.61
83.	12.61	199.	45.00
84.	23.83	200.	24.81
85.	203.11	201.	26.54
86.	37.00	202.	14.93
87.	32.44	203.	31.37
88.	8.22	204.	31.64
89.	11.00	205.	23.61
90.	38.00	206.	40.54
91.	116.34	207.	42.88
92.	80.28	208.	43.61
93.	19.00	209.	104.50
94.	52.43	210.	19.71
95.	78.83	211.	22.66
96.	113.15	212.	39.00
97.	21.00	213.	47.27
98.	37.61	214.	22.37
99.	121.61	215.	22.47
100.	18.88	216.	44.75
101.	19.68	217.	53.60
102.	94.83	218.	55.42
103.	19.00	219.	62.75
104.	134.99	220.	29.20
105.	27.76	221.	87.61
106.	121.90	222.	120.88
107.	47.61	223.	76.62
108.	142.22	224.	43.61
109.	74.14	225.	93.11
110.	24.00	226.	27.85
111.	60.00	227.	71.75
		228.	25.00
112.	20.98	229.	141.14
113.	49.00	230.	70.00
114.	58.00	231.	55.05
115.	37.00	232.	31.63

Відділ	запл.	Відділ	запл.
233.	19.40	304.	49.20
234.	50.45	305.	23.22
235.	41.47	306.	19.49
236.	12.71	307.	17.38
237.	62.42	308.	21.58
238.	22.47	309.	39.93
239.	87.86	310.	57.45
240.	18.31	311.	11.44
241.	12.83	312.	44.51
242.	22.27	313.	29.00
243.	22.32	314.	11.00
244.	21.85	315.	11.05
245.	71.86	316.	24.58
246.	28.84	317.	32.71
247.	54.75	318.	34.06
248.	91.80	319.	25.61
249.	34.22	320.	18.22
250.	129.96	321.	6.66
251.	40.15	322.	12.22
252.	34.61	323.	26.13
253.	47.61	324.	16.83
254.	24.64	325.	54.81
255.	32.76	326.	30.37
256.	19.00	327.	51.09
257.	19.27	328.	19.05
258.	23.44	329.	29.00
259.	41.37	330.	44.97
260.	73.81	331.	31.40
261.	38.00	332.	31.22
262.	11.22	333.	12.22
263.	15.02	334.	7.27
264.	33.00	335.	22.00
265.	69.10	336.	21.35
266.	38.00	337.	20.61
267.	25.93	338.	54.44
268.	48.00	339.	26.31
269.	35.95	340.	18.49
270.	35.83	341.	33.08
271.	34.46	342.	26.20
272.	32.61	343.	13.00
273.	30.00	344.	24.28
274.	42.05	345.	32.60
275.	83.97	346.	8.15
276.	51.28	347.	22.33
277.	33.23	348.	16.05
278.	68.86	349.	19.00
279.	26.00	350.	19.49
280.	19.00	351.	32.00
281.	27.00	352.	9.76
283.	31.70	353.	20.75
284.	9.72	354.	19.36
285.	12.86	355.	20.82
286.	26.66	356.	25.61
287.	18.00	357.	18.45
288.	30.83	359.	19.71
289.	31.05	360.	29.22
290.	19.66	361.	17.93
291.	15.27	362.	23.80
292.	57.61	363.	26.19
293.	54.22	364.	18.33
294.	32.39	365.	45.12
295.	28.22	367.	33.30
296.	35.88	368.	19.10
297.	25.11	369.	24.22
298.	36.00	370.	13.30
299.	47.30	371.	14.83
300.	72.23	372.	16.05
301.	59.07	373.	33.50
302.	14.70	374.	26.50
303.	18.10		

„Свобода" на капітал і процент 123.75

Прихід за місяць падолист єсть $18.296.69

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Марії Дзіяк. Джесоп. Па.	166.66
Клементі Журав, Перт Амбой, Н. Дж.	900.00
Теодорі Лепак. Манор, Па.	1.000.00
Вікторі Козловськім, Лансфорд, Па.	1.000.00
Гнаті Гаркас. Карнеґі, Па.	500.00
Андрею Ґруджінськім, Бентлейвіл, Па.	998.00
Каролю Гуменюк. Тресков, Па.	600.00
Федорі Матей. Маганой Плейн, Па.	500.00

Запомога по бл. п.:

Каролінї Журав, Йонкерс, Н. Й.	400.00
Марії Сова. Пасайк, Н. Дж.	400.00
Агафії Коляр, Ґлен Лайон, Па.	400.00
Зофії Наконечній, Вілінґ. В. Ва.	200.00
Марії Олексович. Нюарк. Н. Дж.	400.00
Марії Кміт, Нюбурґ, О.	400.00
Юрію Хорват, Трентон. Н. Дж.	400.00
Катеринї Шпікула. Пітсбурґ, Па.	400.00
Анії Лапішка, Пітсбурґ, Па.	400.00

Запомога для:

(Ухвалені Річним Засїданєм).

Петра Жентички. Чісголм, Мінн.	100.00
Стефана Цапар. Едвардсвіл. Па.	25.00
Андрея Корпан, Ню Йорк. Н. Й.	50.00
Луки Григорського. Ню Йорк. Н. Й.	25.00
Настї Стисловської, Лорейн, О.	50.00
Каролїни Дрозд, Шікаґо, Ілл.	150.00
Стефана Кріль. Літсдейл. Па.	100.00
Параски Підлуської. Ню Йорк. Н. Й.	100.00
Василя Луцишин. Рочестер. Н. Й.	100.00
Марії Дмитрів, Шікаґо. Ілл.	150.00
Мих. Квасїнського. Філядельфія. Па.	100.00
Гната Якубовського, Котевіл, Па	100.00

Запомога для:

Гаврила Заверач. Мт. Кармел, Па.	100.00
Михайла Ґабор. Плимавт. Па.	100.00
Войт. Кічпровського. Вілксбері, Па.	100.00
Олекси Басараб. Котевіл. Па.	200.00
Ілька Вожного. Вілксбері. Па.	400.00
Анни Землянської, Пітсбурґ. Па.	200.00
Стеф. Стависького, Олд Фордж, Па.	100.00

Сирітська часть по бл. п.:

Семені Свіржко. Балтімор. Мд.	500.00
Николї Попівнім, Рочестер, Н. Й.	200.00
Каролю Сошинськім. Пітсбурґ, Па.	450.00
Михайлї Мацура. Мт. Кармел. Па.	265.31
Пожичка на проперти на 1. морґеч	2.500.00
Просьвітна Комісія Р. Н. С.	1.000.00
„Свобода" за друки Р. Н. С.	857.25
На фонд бл. п. о. Стефановича	500.00
Подорожі і дієти Гол. Уряду в справах Р. Н. С.	278.30
Орґан Р. Н. Союза „Свобода"	1.854.60
Платня Гол. Уряду Р. Н. С.	270.00
Нагорода орґанїзатора	42.40
Адмінїстрація Р. Н. С.	298.90

Розхід за місяць падолист єсть 20.331.42

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за міс. падолисть єсть	18.296.69
Готівка з кінцем падолиста остала	116.974.64
Весь прихід разом єсть	135.271.33
Розхід за місяць падолист єсть	20.331.42
Готівка з кінцем падолиста остає	114.939.91
На позичках	24.500.00
Реальність Р. Н. Союза	19.500.00
Друкарня	30.000.00
Рент від реальности	4.290.50
Весь маєток Р. Н. Союза з кінцем падолиста виносить	193.230.41

З того маєтку:

Фонд сирітський виносить	53.980.94
„ резервовий	111.021.17
„ бідних	10.356.10
„ шкільний	10.266.32
„ розпорядимий	7.605.88
Разом	193.230.41

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ ФОНДІВ І ЇХ УЛЬОКОВАНЄ.

Фонди (маєток) Р. Н. Союза.

Фонд резервовий	111.021.17	
„ розпорядимий	7.605.88	
„ бідних	10.356.10	
„ шкільний	10.266.32	139.249.47
Фонди чужі.		
Фонд сирітський		53.980.94
Разом		193.230.41

Льокації.

На банкових книжочках зложено	119.230.41
Реальність	19.500.00
Друкарня	30.000.00
На морґечах	24.500.00
Разом	193.230.41

Д. Капітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., *С. Ядловський*, г. фін. секр

Справоздане Р. М. Союза

за місяць падолист 1913 р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	16.70	58.	25
2.	4.50	55.	5.10
3.	6.48	57.	10.70
4.	2.95	58.	3.80
5.	4.25	59.	2.20
6.	21.96	60.	5.94
8.	16.35	61.	8.00
9.	7.65	62.	50
10.	1.75	63.	4.30
11.	2.20	64.	8.25
12.	6.75	66.	4.75
13.	4.50	67.	8.15
14.	50	68.	1.00
15.	4.00	69.	1.50
16.	5.65	70.	3.80
19.	1.75	71.	80
20.	2.35	72.	1.20
22.	18.45	73.	25
23.	13.50	74.	80
24.	7.00	75.	5.55
25.	8.00	76.	30.25
26.	48.89	77.	3.56
27.	2.70	78.	6.60
28.	6.50	80.	1.80
29.	4.20	81.	4.00
30.	17.25	82.	2.00
31.	3.60	83.	7.60
32.	9.80	84.	5.85
33.	5.30	85.	3.00
34.	1.60	86.	3.95
35.	1.95	87.	2.40
36.	13.32	88.	2.20
37.	4.20	89.	2.00
38.	5.60	90.	7.60
39.	6.40	91.	3.31
40.	6.20	92.	7.15
41.	2.70	93.	1.25
42.	3.40	94.	7.90
43.	1.12	96.	5.40
44.	4.59	97.	2.15
45.	7.40	98.	1.50
46.	1.50	99.	2.70
48.	20	100.	72
49.	3.60	101.	4.40
50.	11.70	102.	1.10
51.	65	103.	4.40
52.	4.55	104.	18.20

Відділ	запл.	Відділ	запл.	Відділ	запл.
106.	1.50	149.	3.50	163.	2.15
107.	2.50	150.	3.50	164.	4.60
108.	3.49	151.	2.20	165.	2.65
109.	2.75	152.	2.80	166.	4.70
110.	4.05	153.	2.75	167.	2.60
111.	3.45	154.	2.49	168.	4.50
112.	16.30	155.	5.80	169.	80
113.	14.75	156.	2.00	170.	3.10
114.	1.90	157.	4.25	171.	4.30
115.	2.85	158.	1.45	172.	2.45
116.	1.50	159.	7.95	173.	3.20
117.	1.00	160.	4.50	175.	2.90
118.	7.60	161.	2.30	176.	1.50
119.	75	162.	4.75		
121.	2.00				
122.	60				
123.	6.66				
125.	3.85				
126.	3.20				
127.	3.15				
129.	3.25				
130.	2.50				
131.	2.52				
132.	1.80				
133.	1.10				
136.	2.40				
138.	3.25				
139.	90				
140.	4.85				
141.	1.10				
142.	75				
144.	75				
145.	3.85				
146.	1.00				
147.	1.65				
148.	3.60				

Прихід за місяць падолист єсть 764.71

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Іванї Саланськім. Плимавт. Па.	200.00
Іванї Лїсний. Перт Амбой. Н. Дж.	100.00
Мих. Малусевич. Маганой Сіти, Па.	100.00
Платня Голов. Уряду	20.00
Розхід за місяць падолисть єсть	420.00

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за падолисть есть	764.71
Готівка з кінцем жовтня остала	22.596.00
Весь прихід разом єсть	23.360.71
Розхід за падолист	420.00
Готівка з кінцем падолиста єсть	22.940.71

Д. Копітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., *С. Ядловський*, г. фін. секр.

СЦЕНИ З НЕДАВНОЇ БИТВИ В ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИ МЕКСИКА.

Photos by American Press Association.

Ізза опозиції президента Вілсона проти тимчасового мексиканського президента Гуерти симпатія Американцїв звернула ся до ребелянтів. Зовсїм противно мала ся річ підчас президентури Мадера. Та і тепер богато Американцїв відвертаєть ся з відразою від ребелянтів, котрі допустили ся страшних кровавих вчинків в часї своїх недавних побід в північній части країни. Один з повисших образків представляє повстанцїв в Хуарез по захопленю ними сього міста. Жажда крови велить їм убивати своїх братів наче собак. Другий образок представляє ґрупу ребелянтів, що готують ся динамітувати поїзд федеральних жовнїрів.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Українських Соколів", від. 170. взиває всіх своїх членів, щоби в суботу, дня 20 грудня с. р. явили ся о год. 8.30 вечером в галі при Мроіс стр. ч. 72. на річний мітінґ. Буде справоздане касове з цілого року, як також вибір нового уряду на р. 1914. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Ст. Миляновин, предс.; І. Осадців, секр.

ДІТРОЙТ, МИЧ. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 292, взиває всіх своїх членів, щоби зійшли ся на річний мітінґ, який відбуде ся дня 25 грудня с. р. в галі парохіяльній о годині пів до 2-ої пополудни. — Т. Зень, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Сестр. Покр. Пр. Богородиці, від. 216. повідомляє всі свої членкиці, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р. о год. 2-ій попол. в церковній гали ч. 74 Н. Лорел стр. Довгуючі членкиці мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані в Братстві і в Р. Н. Союзі. Неявивша ся членкиця заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. — М. Прочко, предс.; М. Романчак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р. о год. першій пополудни в гали, як звичайно. Кождий член має явити ся на тім мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з Братства і Р. Н. Союза. На тім мітінґу переведе ся контролю рахунків з 1913 року, почім наступить вибір нового уряду на р. 1914. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Тарас, секр.

КІНҐСТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 208, повідомляє своїх членів, щоби явили ся на річний мітінґ, котрий відбуде ся дня 21 грудня точно о 2-ій год. попол. На мітінґу здасть ся річне касове справоздане і переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Коли довгуючі члени не вирівнають своїх довгів на річнім мітінґу, будуть суспендовані і не дістануть ніякої запомоги на случай слабости. Неявивший ся член заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — М. Манкович, секр.

СПАНҐЛЕР, ПА. Бр. Пр. Богородиці, від. 120, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня. Буде вибирати ся новий уряд. Кождий член має явити ся на тім мітінґу і вирівнати свій довг. Котрий член не вирівнає свого довгу, то на случай якої хороби не дістане в Братстві за один місяць запомоги. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — М. Велей, секр.

СОНДЕРЛЕНД, МАСС. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 183, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 21 грудня с. р. відбуде ся о год. 1-ій попол. річний мітінґ, на котрім здасть ся касове справоздане за минувший рік, переведе ся вибір нового уряду на р. 1914 і полагодить ся прочі біжучі важні справи. Члени, що залягають 2 місяці з вплатами, а не вирівнають залеглостий, будуть суспендовані в Братстві і в Р. Н. Союзі. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — І. Мельник, предс.; І. Худзік, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся в неділю 21 грудня о год. 2-ій попол. в гали Возняка на 47 і Павліна ул. Обовязком кождого члена є прийти на мітінґ, понеже маємо богато справ до полагодження. Також переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім случаю утратять право до голосовання і будуть суспендовані в Братстві і Р. Н. Союзі. Рівночасно дає ся до ласкавої відомости всім Братям-Русинам, що з нагоди річного мітінґу і вибору нового уряду наше Братство буде принимати в грудни і січни нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута, тож просить ся всіх Братів, щоб кождий з Вас приправадив зо собою хоч по пів тузіна нових членів. Браття Русини! користайте з нагоди, памятайте на смерть і на чорну годину, бо ніхто з нас не знає, яка нас доля чи недоля чекає. Хто з членів не появить ся на сей мітінґ, заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — Ем. Скородинський, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 63, повідомляє всіх своїх членів, що дня 21 грудня в неділю відбуде ся о год. 2-ій попол. в парохіяльній гали річний мітінґ. Є обовязком кожного члена явити ся на тім мітінґу, бо на нім здасть ся касове справоздане і переведе ся вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. На мітінґу будемо принимати нових членів без вступного до Братства. Тож обезпечуйте, браття Українці, себе і свої родини! Не відкладайте на завтра. Гуртуйме ся в нашій славній організації, а вона стане нам і нашим родинам в пригоді. — С. Бамь, предс.; Я. Михалишин, кас.; Й. Драґан, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21. грудня с. р. о год. 1-ій попол. Просить ся всіх членів так місцевих як і з других плейсів явити ся. На тім мітінґу будуть полагоджені важні справи Братства. Будемо також принимати нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. Кождий довгуючий член мусить вирівнати свій довг. Член, котрий не явить ся на мітінґу, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. Просимо всіх членів, щоби кождий привів хотяй одного нового члена. Нуже, браття, спішіть ся, не відкладайте, бо може бути колись за пізно! — Г. Конча, предс.; І. Мудрейко, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 165, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбуде ся дня 21. грудня, в неділю точно год. 2-ій попол. в церковній гали на Чансей Аве. Кождий член має явити ся на той мітінґ, бо на нім представить ся стан каси з цілого року і відбуде ся вибір нового уряду на р. 1914. Кождий довгуючий член має виплатити свій довг, в противнім разі буде суспендований в Братстві і Р. Н. Союзі. Член, котрий не явить ся на річний мітінґ, заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. — С. Зелінка, предс.; П. Демкович, кас.; С. Коцолович, секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. Від. 178, упрашає своїх членів, щоби всі явились на річний мітінґ, котрий відбуде ся дня 21 грудня с. р. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. В тім дни кождий довгуючий член за свої залеглости мусить безусловно заплатити, в противнім разі буде виключений з Р. Н. Союза. — І. Гуцуляк, предс.; Н. Ильчій, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 48, подає до відомости своїм членам, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р., на котрім буде ся вибір нового уряду і здасть ся справоздане касове. Кождий член має явити ся під карою 50 ц., а урядник $1.00. Мітінґ розпічне ся точно о 1-ій год. пополудни. — М. Фриндко, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р. точно о год. 1.30 попол. в церковній гали. На мітінґу здасть ся справоздане за цілий рік і переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Також буде принимати ся нових членів без вступу до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Просить ся довгуючих членів вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані і в Братстві і в Р. Н. Союзі. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Березовський, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Сестр. сьв. Ольги, від. 100, подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня. На мітінґу має явити ся кожда членкиня під карою 50 ц., а урядник $1.00. На тім мітінґу буде вибір нового уряду на р. 1914. — М. Фриндко, секр.

САЙКСВІЛ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 335, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня. На тім мітінґу мають явити ся всі члени. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі вкладки. На тім мітінґу вибере ся новий уряд. — А. Кревцілова, К. Чорний.

ФРЕДЕРІКТАВН, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 172, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, щоби явили ся дня 21 грудня на річний мітінґ, на котрім здасть ся касове справоздане і переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. Довгуючим членам пригадує ся, щоби вирівнали свої залеглости, в противнім разі будуть виключені з Братства і Р. Н. Союза. — Т. Скірпан, предс.; М. Ганчар, секр.

ДЕРРІ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 227, пригадує своїм членам, щоби вирівнали залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з Братства і Р. Н. Союза. Деякі члени не платять в означений час і не дають о собі нічого знати, а Братство платить за них поденно тижні, а відтак нема звідки взяти. Лучає ся також, що член не дає про себе знати, що виїхав до старого краю, або приступив до якого другого Товариства. Отже просимо або нас про се повідомити або вирівнати всі залеглости, щоби не наражати Братства на страти. Просимо до 21 грудня явити ся особисто або вислати гроші на адресу: Wasyl Baran, Box 356, Derry, Pa.

СКАТДЕЙЛ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 36, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня, на котрім здадуть урядники справоздане з цілого року, потім наступить вибір нових урядників на р. 1914. Пригадує ся, щоби кождий член явив ся на сей мітінґ і вирівнав свій залеглий довг. На мітінґу будемо принимати нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару грошеву $1.00, а урядник $2.00. — І. Корба, предс.; І. Коваль, кас.; Н. Шміґельський, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. свв. Ап. Петра і Павла, від. 82, повідомляє, що річний мітінґ відбуде ся 21 грудня, на котрім буде касове справоздане і вибір нового уряду. Пригадує ся, що кождий член мусить вирівнати свій залеглий довг. Котрий член не явить ся, заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — А. Дзира, заст. секр.

БАРНЕСБОРО, ПА. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 166, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 21 грудня с. р. точно о год. 2-ій попол. відбуде ся річний мітінґ. На мітінґу будуть перечитані всі доходи і розходи з минувшого року і вибере ся новий уряд на р. 1914. Довгуючим членам пригадує ся, щоби вирівнали свої залеглости. На мітінґу мають явити ся всі члени. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. На тім мітінґу будуть до полагодження многі инші важні справи. — Н. Ревак, секр.

ОБУРН, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 38, повідомляє всіх місцевих членів, що дня 21 грудня відбуде ся річний мітінґ, на котрім будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Мітінґ дня 18 січня 1914 здасть ся касове справоздане і переведе ся вибір нового уряду. — Уряд Братства.

БУТЛЕР, ПА. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 325, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р. о 2-ій год. попол. в церковній гали. Кождий член має явити ся і вирівнати свої довги. Член, що не явить ся на мітінґ, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. На мітінґу здасть ся контрольна комісія касове справоздане, а відтак відбуде ся вибір нового уряду на р. 1914. Нових членів буде принимати ся до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Просить ся всіх наших членів, щоби привели зі собою на сей мітінґ своїх знакомих, які бажали би вписати ся до нашого Братства і до Р. Н. Союза. — Ф. Вільгеля, предс.; Н. Височанський, кас.; П. Височанський, секр.

БРУКЛИН, Н. П. Тов. Бог. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 20 грудня с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім кождий член повинен явити ся, бо є важні справи до полагодження, як також вибір нового уряду на р. 1914. Мітінґ розпічне ся о год. 8 вечером, пі ч. 261-7 Дріґс Аве. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Урядники Товариства просять Русинів-Українців, котрі еще не належать до нашого Товариства, щоби прийшли на повисше згаданий день до мітінґової галі і записали ся до Товариства і до Р. Н. Союза. Член, що не оправдано не явить ся на мітінґ, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — М. Заверуха, предс.; Д. Максимів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Бог. Хмельницького, від. 359, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня на старім місци. На мітінґ кождий член мусить явити ся, бо буде вибір нового уряду на р. 1914. Котрий член без важної причини не явить ся на мітінґ, заплатить кару 50 ц. — А. Сміх, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Володимира, від. 179, повідомляє своїх місцевих як і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня с. р. о год. 2-ій попол. Кождий довгуючий до Братства будуть безпровідочно суспендовані, коли не вирівнають своїх вкладок. Члени, що не являть ся на мітінґ, заплатять 50 ц., а урядник $1.00 кари. На мітінґу здасть ся справоздане контр. комісії і переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Також буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Ст. Зелінський, предс.; М. Петровський, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня, на котрім буде переведений вибір нового уряду на р. 1914 і здасть ся касове справоздане з цілого року. На тім мітінґу має кождий член явити ся і вирівнати свої залеглости з 1913 р. На мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Хто не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — В. Калиновський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Запорож. Січ", від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня точно о год. 2-ій попол. в гали п. Бавербаха. На мітінґу має здати контрольна комісія касове справоздане, а потім відбуде ся вибір нового уряду на р. 1914. Неявивший ся член заплатить 25 ц., а урядник 50 ц. кари. Заразом просимо всіх членів, щоби привели з собою на сей мітінґ нових членів, котрі бажають вписати ся до нашого Тов. і Р. Н. Союза. Кош буде біля сорок тисяч, як 5 нових членів, будемо принимати до Тов. без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — М. Чумер, секр.

СІМОР, КОНН. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 18, повідомляє всіх своїх членів, що дня 21 грудня с. р. о 3-ій год. попол. відбуде ся річний мітінґ, на котрім переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Взиває ся членів вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. — А. Смій, предс.; Т. Підлипчак, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 92, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 21 грудня 1913 р. в гали Луціяна Кишвіцкого під ч. 326 на Юніон ул. точно о год. 2-ій попол. На тім мітінґу переведе ся вибір нового уряду на р. 1914. Кождий член має явити ся і вирівнати свій довг. Неявивший ся заплатить грошеву кару 50 ц., а урядник $1.00. — П. Молодечий, предс.; М. Маліїневський, секр.

РОДИМЦЇ ЯВЛЯЙТЕ СЯ ЧИСЛЕННО НА ВІЧАХ, УСТРОЮВАНИХ ПРОСЬВІТНОЮ КОМІСІЄЮ Р. Н. СОЮЗА.

— 132 —

до навука і давно переверішала його в його хитрощах.

— Зачинаєте бути поетичним, пане Ваґман, — сухо і з відтінком погорди в голосі мовив бурмістр, — а се вам не до лиця.

— Хочете сказати, що мені, лихвареви, пявці повітовій не слід так остро судити инших, — мовив з холодним усьміхом Ваґман. — О, не бійте ся, я й себе не пощаджу, я знаю добре, чого я варт і тілько те знанє дає мені відвагу сказати свою думку про инших. Та про мене прийде річ на кінці, а тепер послухайте про себе і про своїх. Ви почали асиміляцію від того, що викинули з серця всяку решту того громадського змислу, яким колись була сильна наша нація. Ви не признаєте ся до сего, навіть самим собі не признаєте ся. Ви говорите, що скинули тільки з себе жидівську заскорузлість, виректи ся пейсів, халатів та цицес, а не хочете бачити, що те вирченє формальностий для вас самих не формальність, але знак глубокої переміни в вашій души. Ви перестали любити своє племя, його традицію, перестали вірити в його будущину. З усего національного добра вам лишило ся тілько своє я, своя сїмя, мов одна тріска з розбитого корабля. За сю тріску ви вче-

— 133 —

пили ся і пробуєте прикермувати її до иншого корабля, найти иншу батьківщину, купити собі иншу, нерідну матір. Чи не дурите ви себе самих, коли віриге, що та инша мати полюбить і пригорне вас як своїх рідних? І чи не дурите ви оту прибрану матір упевняючи її, що любите її лїпше, як рідну? Не знаю, що вам скаже ваше серце про ваші власні почутя, але що до тої вашої прибраної матери, то будьте певні, що її серце ані на хвилину не відкривало ся ані не відкриє ся для вас, що для неї ви все чужі, що в глибині души вона ненавидить вас, а чим більше ви будете примилювати ся їй, підлещувати ся їй, тим більше вона буде погорджувати вами.

Пан бурмістр поблїд. Ваґманові слова колупнули таки його серце, але він пробував усе ще бороти ся зі своїм чутєм.

— Остро судите нас, Ваґман, остро і несправедливо.

— Може бути. Вповні справедливий тілько один Бог, той що бачить усе, що кождий з нас ховає на дні серця. Але сей, пане бурмістру — слухайте, я також маю свої еретицькі думки — сей по моїй думці зовсім не судить, нікого ні за що не судить, тілько любить, і для того він так безмірно висший від

— 129 —

ків, се їх мало обходить. Ні, не так кажу, і се їх обходить, але лиш на стілько, що се все для них нива, з якої треба збирати не сіявши. Чи вони чують себе горожанами сего краю? Чи вони дбають про його добро, успіх, славу? Їм се байдуже. Вони чують себе зовсім чужими, а про закони, про порядки в краю дбають лиш на стілько, на скілько ті не перешкоджають їм бути Жидами і визискувати решту людности.

— З ваших уст такі слова, пане Ваґман! — чудував ся бурмістр. — Адже се так, як із моєї души вийнято. Адже се й була причина, що я і подібні мені відлучили ся від тої жидівської маси, почали думати про історію сего краю, мішати ся в його публичні інтереси, працювати на громадськім поли.

— Розумію, розумію, — з усьміхкою мовив Ваґман. — І я сам колись передумав се все, перейшов вашу школу — то значить, не ґімназії, але мішав ся до політики, мало не пішов до повстаня, потім жив у Відни і носив німецьку одежу і говорив з ріжними розумними людьми про розумні речи. Я пізнав добре не одного з тих ваших нових Жидів, що ми їх називаємо аси-

— 136 —

житочність. Але є одна річ, що дуже богато уймає її вартости і виявляє її нещиріеть. Се та обставина, що Жиди звичайно асимілюють ся не з тими, хто близше, але з тими, хто дужший. У Німеччині вони Німці, се розумію; але чому в Чехії також Німці? В Угорщині вони Мадяри, в Галичині Поляки, але чому в Варшаві та в Київі вони Москалї? Чому Жиди не асимілюють ся з націями слабими, пригнобленими, кривдженими та вбогими? Чому нема Жидів Словаків, Жидів Русинів?

Бурмістр скривив ся. З сего боку йому не любо було осьвітлювати се питанє.

— Може то така-наша натура, — мовив далї Ваґман, — що ми навіть там, де ходить о вибір прибраної матери, питаємо не голосу серця, але запитуємо поперед усего: Wus tojgt mir dus? Та тілько се кидає деяку тїнь на щирість усеї асиміляційної роботи і — що найфатальнїйше — значно обнижує вартість тої асиміляції в очах тих, з якими ви асимілюєтесь. Вони дурні, дурні, то правда, але все таки у них є очи і коли не тепер, то в четвер вони дещо побачуть ними.

— Слухайте, Ваґман! Сего нарещіті за богато. Зачинаєте говорити так як той адвокат Ру-

C277

Е. Розенталь — адвокат. Телефон 7680 Orchard. Й. Маль — нотар публичний.

1) Продажа шифкарт до краю і з краю на найлучших пасажирських кораблях, до шифових компаній від 23 до 38 долярів.
2) Продажа фарм, льотів і домів в ріжних стейтах, по дешевій ціні і на найдогіднійших условиях сплати.
3) Канцелярія адвокатсько-нотаріяльна полагоджує скоро, добре і дешево всілякі справи судові американські, а також судові, маєткові, табулярні і військові старокраєві. Виробляє всілякі документи, як поленмоцти, контракти купна і продажи, скрипти довжні, тестаменти і т. д. котрі потверджує Конзулят, так що мають силу і важність урядову в краю.
4) Головний склад книжок історичних, наукових, повістевих і молитвословів.

Памятайте адрес: 11—

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK. N. Y.
ФІЛІЯ: 598 DRIGS AVE., COR. N. 5-th ST., BROOKLYN. N. Y.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

68 N. 8 Street, Brooklyn, N. Y.

Руський характеризатор, виконує всякого рода українські костюми і характеризує по дуже низких цінах. Замовлення прийме не пізніше 14 днів перед представлєнєм.

$25 Шифкарти до Старого Краю $25

За $25.00 можете повернути до Старого Краю на найлучших шифах, відходячих в днях 8 і 23 січня, а на всі инші дні по $31, $33 і $35 до пристаний (портів) БРЕМЕН, ГАМБУРГ, РОТТЕРДАМ або АНТВЕРПІЯ. Удайте ся тілько до нас, листовно або особисто, а переконаєтеся о правдивій дешевости шифкарт; ручимо, що нігде дешевше не дістанете, як лише у нас. Ми стараємося всегда, щоб пасажири були вдоволені з подорожи, даючи їм вигідне місце на шифі, що чотирох пасажирів дістають осібну кімнату, страви подавані до стола, електричне осьвітлене, вільна купіль і всякі вигоди, яких не найдете на инших шифах.

EUROPEAN STEAMSHIP CO. Dept. S.
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.
$25.00 ШИФКАРТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ $25.00

Одинокий руський адвокат на цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІЯН ЧУПКА

полагоджує всі справи американські. Поменше др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, довгого полагодить вам найлїпше всї справи пробоєві, спадкові, військові в Галичині, спорядить ваші власти, контракти і всі правні документи і перепроводить інтабуляції.

Dr. JULIAN CZUPKA,
P.O 372, 3 N Main St., Wilkes Barre, Luzerne Co.

Лічу мущин

Наколи другі завели, прийдіть до мене
і скористайте з моєї 22 літної спеціяльної практики, відносячої ся до слабостий мущин.

ВСІ ТАЙНІ НЕДУГИ, СИФІЛІС, ЗАТРОЄНЄ КРОВИ, ТРИПЕР, РОПЛЕНЄ, ВИСУШЕНЄ, РУПТУРУ, РЕВМАТИЗМ, УТРАТУ ЖИВОТНОСТИ, УБУТОК КРОВИ, НЕДУГИ НИРОК, МІХУРА І СКІРНІ.

Лічиш, щоб білїчнши стало в можливо як найкоротшім часї. Оглядини даром. НЕ ПОТРЕБУЄТЕ ПЛАТИТИ АНІ ДОЛЯРА, ДОКИ НЕ БУДЕТЕ ВИЛЧЕНІ.

606 Наукове приміненє средств проф. Ehrlich-а при лїченю сифілїса. 914

Dr. WARD,

СПЕЦІЯЛІСТ
417 Sixth Ave., near 25 St., NEW YORK.

Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в неділї: від 10 р. до 2 поп.

Прийдіть відвідати мою медичну виставу і побачити чоловіка в здоровлю і в хоробі. ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. По скінченю видаємо диплом. Неспроможні полїжниці можуть мати старанну обслугу даром. Лічимо всілякі хороби жінок і дїтий. Адресуйте Dr. C. DEUTSCH. School of Midwifery 229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.

ДАРОМ! ДАРОМ! **НА СЬВЯТА** ДАРОМ! ДАРОМ!

Велику книжку з колядами і житє Ісуса Христа в 50-тьох образках дістане даром той, хто замовить з понисших річий на 5 долярів.

Молитвенники:
(Оправлені в біду шкіру)

Бог надежда моя	$2.00
Хліб душі, великий	1.80
" " менший	1.30
Дорога до неба, великий	1.70
" " менший	1.00
Друг душі	1.30
Зборничок	1.30
" лат. букви	1.30
Хліб душі, лат. букви	1.30
Бог надежда моя, чорна шкіра	1.20

Позолочувані хрестики:
Малі грамотечки на ковт або кравату для мущин 50 цнт.
Одноразові з кемінчиками або з розпятим Ісусом по 50 і 75 цнт.
Позолочувані ланцушки з хрестиком для дівчат на шию або для мущин до годинки по $1.50, 2.00, 2.50 і 3.00.
Прекрасні скляні фігурки сьвятих по 15, 20, 25 і 30 цнт.

Календарі на рік 1914:

Просьвіти	50 цнт.
Загальний, опр. великий	75 "
Календар ниціональний з нотесом	10 "

Картки і листи:
Красні картки, українські типи, картки на Різдво, на Новий Рік і инші по 5 і 10 цнт. — Листи друковані до родичів, братів, сестер і т. п. з ріжними образками і прикрасами по 5 і 10 цнт., як також на Різдво зі складаними вертепами, друковані в ріжних красках по 10 і 15 цнт.

Книжки:

Коляди во	20 цнт.
Коляди і ріжні пісни церк.	35 "
Весела книжка з образками	35 "
За сестрою	35 "
Торговля дівчатами	5 "
Цілим до вертепу хлопа	5 "
Руско-англїйський Тлумач	60 "

Русини з Джерзи Сити і околиці, котрі можуть прийти або приїхати в неділю до мого Базару, можуть набути всяких инших американських і старокраєвих річий, які я тут не подаю, як: тютюни, цигара, папероси і тутки „Просьвіта", олівці і пера з маркою „Рідна Школа", гердани і т. п. Маю також великий вибір КНИЖОК американських і з книгарні Тов. Шевченка у Львові.

Пишіть на адресу:

M. MYKITYSHYN
183 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПРИВАТНИЙ РУСЬКИЙ ШПИТАЛЬ В НЮ ЙОРКУ

спеціялїста-хірурга
Д-ра ІВАНА ШМІТА

ПЕРЕВОДИТЬ СЯ ОПЕРАЦІЇ УШЕЙ, НОСА І ГОРЛА.

Лічить неплодність.
Принимає поліжниць.

Оперує всякого рода нарости на тілї, витинає сліпу кишку і лічить недуги міхура, жолудка, нирок і всякі женські недуги.

Години приниманя: 11—2 і 6—8. В неділї і сьвята від 9 рано до 3 поп.
ТЕЛЕФОН: ORCHARD 5237.

304 E. 14 St., Near 2nd Ave, New York.

Др. Шміт є Русин, говорить рідним язиком, син Івана Шміта, руського банкира в Маганой Сити, Па. Доктор многих руських Товариств і Братств. Має обширну лїкарську практику.

ПОЧИНАЙТЕ ВІДНИНІ ОГРІВАТИ ПЕЦОМ

званим
PERFECTION SMOKELESS OIL HEATER

Спанє при відчинених вікнах є найважнійшою річию для здоровля і краси тіла. Однак встаючи рано відчуваєсь остуду.

Наколи посідаєте сей знаменитий бездимний нафтовий пец, тоді убираєтесь вигідно і в найзимнійшім часї.

За приложенем сірника, пец горить в одній хвили. Опісля можете переносити його до других кімнат, і вигідно снїдати, читати або шити.

Сей пец до огріваня є зарівно потрібний всюди як і огонь, а головно є він чистий і вигідний.

Є він також гарного виробу. Спитайте Вашого продавця, щоби Вам показав сей пец або пишіть по катальог.

Standard Oil Company

Paterson (New Jersey) Trenton
Jersey City Newark Camden

— 130 —

мільованими і признаюсь, розчарував ся в них і знов відстав від них.

— Розчарувались? Цікаво знати, чому?

— Зараз вам скажу. Менї видалось — може то не все правда, але так менї видалось, — що ті нові Жиди стару жидівську душу розірвали на двоє: одну половину відкинули, а другу задержали. А тілько на нещасте задержали гіршу, а відкинули лїпшу.

— Он що! — вражений скрикнув бурмістр. — То пейси, цицес і ярмурка, то у вас лїпша половина?

— Даруйте, пане бурмістру, — поважно відповів Ваґман, — говорю про душу, а не про форми, що мають і в мене дуже мале значінє.

— У мене жадного, — з емфазою мовив бурмістр.

— І тут даруйте, коли вам скажу, що у вас вони мають далеко більше значінє, ніж у мене.

Бурмістр голосно зареготав ся і вдарив себе долонею по колїнї.

— Ну, се перший раз менї трафляє ся в отсьому кабінетї така теольоґічна розмова! — скрикнув весело. — Але говоріть, говоріть, розмова починає бути цікава, хоч я, їй Богу, не знаю, до чого се все може довести.

— 131 —

— Зараз побачите, — мовив спокійно Ваґман. — Отже повторяю, ті ваші нові Жиди, асимілянти чи асимілятори, по моїй думцї розірвали стару жидівську душу на дві части. Яка то стара жидівська душа? Бачите, в ній зшиті були до купи: огонь старих пророків, запал, заслїпленє — коли хочете — а все таки громадський змисл тих, що боронили Єрусалима від Римлян, що піднимали повстанє з Бар Кохбою, що разом з Єгудою бен Галєві йшли з Іспанії плакати на руїнах Єрусалима і разом з галицькими хуситами йдуть умирати в долинї Йосафата. Отсе була одна половина тої душі. А друга половина, то була та, що виховалась у Єгиптї в тяжкій неволї, що в пустинї кланялась золотому теляти, що бунтувалась проти Мойсея, що завойовувала Канаан мордуючи Канаанїтів аж до остатнього нащадка, що потім не хотїла вертати з Вавилона до Палестини, що вела лихварські і грошеві інтереси в Нінїві, в Александрії і в Римі — одним словом, знаєте, що се за половина. Та половина, що бажає пановання над сьвітом, але не хоче нести одвічальности, яку накладає панованє. Та половина, що знехтувавши наказ письма сьвятого — вчити ся в бжоли і в мурашки, з давна ходила на науку

— 134 —

нас, для того він Бог. Се тілько ми, дрібні, слїпі, нужденні, судимо та ненавидимо. Ну, але я не такий може несправедливий, як вам здаєть ся. Я виджу й добрі боки вашого, асиміляторського руху, хоч вони й невеликі.

— Цікаво знати, які вони по вашій думцї, — мовив бурмістр.

— В нашій давній вітчинї, у Азії, де спека велика, а жерел мало, де погожа вода має николи цїну золота, є такий звичай, що вандрівець натрафивши серед пустинї на жерело і угасивши в ньому свою спрагу, вмивши в його хвилях руки і лице, на відході кидає в него малу золоту монету. Се немов його відплата за добродійство жерела. Отже ви і всї асимілянти з давнїх давен видаєтесь менї тою золотою монетою, яку жидівська нація кидає в жерело, відки їй довелось пити та осьвіжитись. Ви наша данина тим народам і краям, що в тяжку годину дали нам захист і притулок. Але не жадайте, щоб та данина була занадто велика. Адже нерозумно було-б жадати від вандрівця, що пив воду з криницї, щоб у відплату за се і сам скочив до криницї і втопив ся в ній. Те, що ви робите і що робили нераз подібні вам — се з історичного боку оправдане і конечне і навіть пожиточне

— 135 —

для жидівської нації, але не може бути її програмою, бо се була би не програма, а самовбійство.

— Але чим же по вашій думцї се пожиточне для жидівської нації? — запитав бурмістр уже без тїни насьміху в голосї.

— Чим пожиточне? Сеж ясно. Ви посередники між нами і тими націями, що приняли нас. Ви міст понад прірвою і за вашими плечима нам можна жити собі вповні самостійним, своїм житєм, не збуджуючи надто великих підозрінь, надто великої ненависти. Давнїйше, в середнїх віках, коли ми жили серед чужих народів зовсїм відокремлені від них, коли такого моста не було, нам жило ся далеко гірше. Правда, ви се будете знати лїпше.

— Ну, ну, цікаво, цікаво почути від вас такі погляди, пане Ваґман. Я ніколи не надїяв ся — —

— Перепрашаю, пане бурмістр, — мовив Ваґман. — Ще хвильку терпеливости. Я ще не скінчив, не дійшов до тої мети, до якої змірає моя промова і до того ґешефту, який привів мене сюди. Признаєте тепер, що я зовсїм не такий ворог вашої асиміляції, як звичайні хусити, що признаю в певній мірі її рацію і навіть по-